

juliol - agost 1995 núm. 158 175 PTA.

LLUCMAJOR

de pinte en ample

UN CONSISTORI CAP A L'ANY 2.000

100 cl.

25% vol.

XARO P
d'en
CORI
F. Vidal

Elaborado por Destilerias F. Vidal Catany, S.L. - C. San Francisco, s/n.

LLUCMAJOR (MALLORCA)

Emb. 1696 - PM Reg. Ind. 7/5497 - Elaborado en España

N.R.S.I. 30.3182/PM

♦
EDITA

Obra Cultural Balear de Lluçmajor

♦
INFORMACIÓ I PUBLICITAT

C/. Bisbe Taixequet, 105 (Lluçmajor)

♦
DIRIGEIX

Catalina Font

♦
COL·LABOREN

Sebastià Alzamora	Miquel Barceló
Ignasi Barceló	Miquel Bezares
Llúcia Caldés	Celso Calviño
Francina Capellà	Miquel Cardell
Sebastià Cardell	Joan Clar
Damià Duran	Antònia Font
Bartomeu Font	Joana Font
Catalina Garau	Matis Garcies
Antoni Ginard	Miquel Janer
Franc Jaume	Coloma Julià
Antoni Llompart	Benet Llompart
Llorenç Mascaró	Antoni Montserrat
Francisca Mut	Matis Mut
Miquel Mut	Guillem Oliver
Jaume Oliver	Margalida Palou
Bartomeu Prohens	Nanda Ramon
Sebastià Rubí	Josep Sacarès
Jaume Salvà	Miquel Sbert
Tomeu Sbert	Catalina Serra
Jerònia Socies	Joan Socies
Gabriel Thomàs	Arnau Tomàs
Pere F. Torrens	Antoni Vadell
Bàrbara Verdura	Francesca Verdura

♦
SECCIÓ ESPORTIVA

Coordinador: Joan Quintana

Col·laboren

Joan Jaume, Jaume Manresa

♦
IMPRIMEIX

TIRRENA, S.A.

TEL: 55 52 12

C/ Pintor Joan Gris, nº 2
MANACOR

♦
El pensament de la Revista
s'expressa només a través
de l'Editorial

Editorial

Vacances, descans i reflexió

-La nova legislatura municipal ha començat amb un govern del PP en minoria. Minoria que determina la necessitat d'una política negociadora i de constant diàleg davant l'amenaça d'un bloqueig permanent en la gestió municipal. Acabat de constituir el nou Consistori, arriben les vacances, un període de descans però també de reflexió per als representants del poble a la Casa de la vila, amb la mirada posada sobre el curs polític que s'iniciarà el mes de setembre.

Governar en minoria és, sens dubte, un dels capítols més difícils de la democràcia, tant pel que fa al govern com per a l'oposició. Uns i altres hauran de tenir molta mà esquerra (qualificatiu oposar a qualsevol connotació política) per tal de determinar el moment en què les condicions esdevenen concessions sense que siguin el resultat d'una victòria o d'una derrota política o de partit.

El clima polític que viu el país, quasi exclusivament protagonitzat per les actuacions judicials, no predisposa justament al diàleg, ans a la confrontació permanent, amb la provocació i l'acusació com a norma de conducta.

L'aturada vacacional és el moment adient per preparar, sense presses, després del parèntesi festiu de Santa Cànida, la rentrée de setembre. Pressuposts municipals i l'elevat deute esperen sobre la taula, sense oblidar el contenciós de l'ampliació del Club Nàutic de s'Estanyol. Un contenciós que ha iniciat aquest mes de juliol amb la mateixa virulència que l'estiu passat. ♦

Primer enfrontament entre l'oposició i el batle

Arnau Tomàs
Foto: C. Julià

El candidat del partit Popular, Gaspar Oliver, va iniciar el passat 17 de juny el seu segon mandat al front de l'Ajuntament de Lluçmajor. En el plenari de la constitució del nou Consistori, cada un dels grups municipals va votar el seu propi candidat. Oliver va obtenir vuit vots, Antoni Garcias (PSOE), en va rebre sis, Antoni Llompart (PSM) en va aconseguir dos i Joaquín Rabasco (ASI) va quedar-se amb el seu. D'aquesta manera el batle conservador es veurà obligat a governar en minoria i a consensuar els temes.

Després del jurament del batle ja es va produir el primer incident de la legislatura. El portaveu del PSM, A. Llompart, va voler fer ús de la paraula, a la qual cosa es va oposar el batle, tot argumentant que no era previst a l'ordre del dia. El candidat del PSOE es va sumar immediatament a la proposta del regidor Llompart. Un sector del públic es va posar de part de l'oposició i Oliver va haver de rectificar i els va donar un torn a cada un, mentre Rabasco somreia.

Tant Llompart com Garcias varen felicitar el batle i li oferiren la seva col·laboració per tal de facilitar la governabilitat del municipi. Tots dos li varen anunciar una oposició, ferma i dialogant.

Al seu discurs, G. Oliver, ja va llençar un advertiment: "Si es produeix un bloqueig sistemàtic per falta de col·laboració oferiré la batalla a la resta de partits per tal que se'n facin càrrec".

El batle també va al·ludir a la nova situació de la Corporació, amb un equip de govern sense majoria absoluta. Oliver va afegir que serà difícil governar en minoria, la qual cosa l'obligarà a consensuar els temes, motiu pel qual va agrair la col·laboració oferta pels partits de l'oposició. El batle d'aquests darrers quatre anys va afegir que el seu despatx serà obert matí i horabaixa.

Cal destacar la presència de cinc dones a aquesta legislatura, dues pel PP, dues pel PSOE i una pel PSM. ♦

**NUEVO OPEL
CORSA
MI COCHE!**

**AUTOMÒBILS
LLUCMAJOR S.L.**

Ronda de Ponent, 30 - Tel. 66 06 24 (Lluçmajor)

Més protestes a la inauguració de les obres del Club Nàutic de s'Estanyol

Les protestes pacífiques d'un nombrós grup de veïnats de s'Estanyol acompanyaren la col·locació de la primera pedra de les obres d'ampliació del Club Nàutic. Alguns socis del club participaren en una processó de barques per expressar la seva voluntat que s'Estanyol continuï amb l'actual configuració.

El president del Club Nàutic va procedir al simbòlic acte de col·locació de la primera pedra de les obres d'ampliació. Una ampliació que suposa passar dels 285 llocs d'amarrada a 619 i que costarà 1.300 milions de pessetes.

Antoni Ginard va parlar de les excel·lències d'ampliació del club perquè aquest projecte "suposarà una millora per a s'Estanyol" i a més "proporcionarà llocs de treball". L'oposició dels veïnats no va impedir el desenvolupament de l'acte, realitzat devora les pistes de tennis i amb una significativa presència de les Forces d'Ordre Públic i dels membres de vigilància.

Finalitzat l'acte protocolari, l'Associació de veïnats va oferir als visitants la gravació del passat debat electoral a la TV Lluemajor, en la qual el batle Gaspar Oliver manifestava alguns punts en contra de l'ampliació del Club. ♦

Noces de diamant de la quinta del 41

El passat dia 11 de juny els Quintos i Quintes del 41 celebraren com cada any un dinar de companyonia. La diada va transcórrer així:

A les 9 del matí, a l'església parroquial, es va celebrar una missa en sufragi de tots els quintos que ens han deixat

i en particular de Joan Rubí Caldés que morí el passat dia 7 de novembre. Es va entregar a la seva vídua una placa recordatori del seu traspàs.

A continuació es va fer una excursió per Campos, Felanitx, Porto Colom i Porto Cristo on es va dinar. En el transcurs del dinar es va entregar a cada Quinto i Quínta un diploma commemoratiu de les noces de diamant i obsequis a tots els assistents. Es va comentar el fet que el Papa Joan Pau II

també és d'aquesta quinta ja que fa uns mesos va complir els 75 anys.

La festa va acabar desitjant a tots molts d'anys i convidant-los per la de l'any que vé ♦

Presentats a Lluçmajor els llibres de Bartomeu Prohens

C. Font

Foto: C. Julià

Els dos llibres de Bartomeu Prohens Perelló, **De Mallorca al Senegal: un viatge al país dels noon i dels wòlof** i **Caterina Floreta, una bruixa del Segle XVII** foren presentats en una Sala d'Actes de l'Ajuntament de Lluçmajor plena de gom a gom el propassat dia 14 de juny. Tots dos llibres són publicats a la col·lecció "Llibres de la Nostra Terra", de l'editor Leonardo Muntaner. La presentació va anar a càrrec de la Delegació de l'Obra Cultural Balear de Lluçmajor.

El mateix autor va ser qui en va fer les presentacions tot explicant el per què d'escriure aquests llibres i la relació entre la bruixeria de la comunitat wòlof i els casos que tengueren lloc a la Mallorca del S. XVII.

L'editor, Leonardo Muntaner es va basar, sobretot, en la presentació del darrer llibre, **Caterina Floreta** i ho va fer des del punt de vista històric. Recordem que el primer llibre de B. Prohens s'havia presentat al Club "Diario de Mallorca" i que el segon només s'ha presentat a la recent Fira

del Llibre, a Palma però que la presentació oficial es farà més endavant.

El regidor de Cultura del moment, Sr. Mateu Monseprat, va pronunciar unes paraules al final de l'acte tot recordant que era el darrer acte que presidia com a representant del Consistori ja que el dissabte vinent es reformava el conjunt de regidors.

L'autor té acabat ja un tercer llibre i segurament el podrem veure publicat a finals d'any. Així ho esperam. ♦

L'Agrupació "Aires del Pla" al Festival Internacional d'Alemanya

Foto: Magí Clar

L'agrupació "Aires del Pla Lluçmajorer" participarà en un festival folklòric internacional a Alemanya, a les ciutats d'Hamburg, Hannover, Celle i Soltau, en la qual participen 50 països d'arreu del món. El grup llucmajorer hi va en representació de l'Estat Espanyol i especialment de Mallorca.

L'agrupació compta amb 24 components, cinc sonadors i deu balladors i balladores. L'historial dels balls els aconseguiren gràcies a en Miquel Janer a qui agraeixen la seva labor.

Les dates d'estada a Alemanya són del 22 al 28 d'agost. ♦

S'Arenal

Festes Popular i temporada turística

Tomeu Sbert

Mes de juliol. Com cada any festes populars en honor de Sant Cristòbol i plenitud de la temporada turística. Pel que fa referència a això primer, direm que els actes festius es programaren un poc depressa i corrent, donada la circumstància de les eleccions municipals i, en conseqüència, formació de nou equip de govern municipal llumajorer, part de s'Arenal celebra aquestes festes, encara que hi assisteix i s'oferten a tothom, per a disfrutar-les el millor possible i en uns actes que són gratuïts per al públic.

Hem de destacar el pregó de festes. Tingué per escenari la mateixa Parròquia de s'Arenal i el pregoner fou mossèn Bartomeu Gomila Vallespir, sacerdot que celebra aquests dies les Noces d'Or Sacerdotal, i d'aquesta vida eclesiàstica en passar 15 dies a nostra zona. Ell emprengué ell 1969 la iniciativa de construir un Nou Temple, modern i funcional, cosa que va dur a terme.

El pregoner va descriure amb tot luxe de detalls, les dificultats trobades quan arribà a s'Arenal; la posterior empena per resoldre la manca d'una església suficientment ampla i de cabuda perquè els milers de visitants vinguts de tots els confins de la terra poguéssim complir amb els deures religiosos. Explicà, també, motivacions tingudes per donar la forma artística, un poc rara, del nou recinte que fa anys ja disfrutem.

Fou entregat, editat, el pregó de l'any passat, dit que fou pel P. Joan Lla-

brés Ramis. Assistència de més públic que anteriors ocasions i presidència a càrrec del batle Gaspar Oliver i el rector P. Jordi Perelló. A aquest informador correspongué fer la presentació del pregoner senyor Gomila.

Temporada turística

No és tot or allò que llueix. La temporada és bona, però no històrica ni molt manco. El turisme anglès i alemany ha baixat un poc en relació a l'anunciat des de que va acabar la temporada darrera.

De totes maneres, els mesos de juliol i agost i part de setembre tots els llits d'hosteleria estan plens. Això és bon símptoma de cara a l'economia, però això d'allargar (a bons preus) la temporada no respon, de moment a l'optimisme viscut. Temporada bona, però... no tant.

Mitigar contaminacions

El Club Nàutic Arenal ha estat elegit pel CIM com a port esportiu pilot dintre la nostra ampla badia, pel que es refereix a convertir la zona marina en lloc on es tinguí més en compte el respecte pel medi-ambient, així com una lluita contra la contaminació de les aigües de la mar.

Es va inaugurar un denominat "punt verd" dins el recinte del mateix club Nàutic. Allà es contempla una adequada recollida de tota mena de residus, en recinte respectiu, tal com restes de pintura, olis, metalls o fustes provinents de

reparacions o similars, a part paper i cartró, vidres, llunes, roba usada, piles o residus d'altra mena.

Notícies breus

-La nostra platja ha estat escenari de final i semifinals de la segona prova del campionat d'Espanya de Volei-Platja. Molt de públic i espectacularitat esportiva damunt les arenes.

-La U.D. Arenal (futbol) està aprofitant dels moments més difícils dels seus quart de segle de vida. L'economia del club està fotuda i, en conseqüència, se'n ressent tota l'estructura, inclòs el futbol base.

-L'animós i simpàtic grup "Amics dels Reis d'Orient" que ara presideix en Joan Ferrer Pomar, concedirà dins propers dies els seus anuals premis. Enguany hi ha sorpreses. Informarem en el proper número.

-Els fundadors de l'U.D. Arenal (futbol), dirigents, jugadors i tècnics es reuniren en diada d'amistat al monestir de Cura. La majoria d'aquells "brusquers" de 1970 estiguérem junts. Missa en sufragi i record de fundadors ja difunts i dinar de companyonia, servit per Leandro Rubert, director del restaurant de Cura: Un èxit total.

-Hem rebut un comunicat del "Grup Independent s'Arenal", en el qual diuen entre altres coses: "desitjam donar les gràcies al poble de s'Arenal, ja que amb els seus vots ens confirmà en les darreres eleccions com la primera força política local de s'Arenal, superada pels dos grans partits nacionals". La nota és firmada per Francesc Ferré.

-La revista S'Unió de s'Arenal" celebrarà una festeta amb motiu de la publicació del número 100.

-Ja que el bàsquet de S'Arenal es troba en el punt més alt de la seva història, segueixen els preparatius. Guillem Boscan i els seus no paren. La II Divisió Nacional obliga a molt.

-Segueixen a bon ritme les obres del nou Parc Urbà a s'Arenal. Està situat en la perllongació de la Plaça Major, entre els carrers Maria Antònia Salvà-Formentera i Gran i Gral. Consell, part alta.

-S'Arenal, també enguany, té concedida la bandera blava europea. Dir bandera blava és sinònim de qualitat i bons serveis. Aquesta iniciativa europea de premiar platges va començar el 1987. A la nostra platja oneja, per ara, aquesta important distinció. ♦

Quatre mots

Jaume Salvà, objector de consciència

Coloma Julià

-Què és un objector de consciència per a tu?

-Una persona amb conviccions humanistes, que modifica la seva situació d'apte per al servei militar per així poder fer un vertader servei a la societat i al mateix temps dotar d'un cert sentit els tretze mesos de la seva vida que l'Estat li roba.

-Hi ha molts d'objectors a Lluçmajor?

-No ho sé amb exactitud. Crec que ja n'hi comença a haver un nombre elevat, però no serem suficients fins que tots els joves s'hi facin.

-Quines tasques feis els objectors llucmajorers?

-Depèn d'on ens destinin. A la Creu Roja es fa el de sempre, a més de conserge al PAC.

A l'Ajuntament tant es pot fer el CIJ com el Centre Migjorn o al lloc on creguin convenient.

-Creus que els joves mallorquins coneixen el significat de l'objecció de consciència?

-Encara que hi ha alguns sectors socials més o manco concienciats respecte al tema, o hem de perdre de vista que la gran majoria no coneix el seu significat perquè desco-neix igualment altres valors més bàsics que afecten tots els àmbits de la vida humana. ♦

ANTÒNIA ISERN

major
net

Perruqueria unisex

C/. MAJOR, 7 • LLUCMAJOR • TEL. 66 13 59

CARNISSERIA ■ XARCUTERIA

ZANOQUERA
GARCIA

Plaça Espanya, 62 - Tel. 66 13 02 • LLUCMAJOR (Mallorca)

Enquesta

De mica en mica,
foravila és venuda
al capital estranger.
Què vos sembla?

Antoni Cavaller.
Picapedrer

-No es ven p'enlloc. Jo tenc quatre o cinc finques a Porreres i no les puc vendre. Trob que foravila és molt mal de vendre i si es ven sempre ho té més fàcil un estranger, perquè ara són els que van davant, i nosaltres anam darrera. Segons la meva opinió va bé que foravila es vengui, a estrangers o no, però així guanyarem doblers perquè si no en guanyam nosaltres tampoc no podrem pagar. ♦

Gabriel Flores.
Manteniment d'hotel

-Crec que tothom té dret a comprar les finques, siguin uns o altres. A més, amb el canvi de moneda, als estrangers els surt més barat que a nosaltres la possibilitat de fer aquestes inversions. ♦

Biel Huguet.
Policia local

-Aquest és un tema molt complicat. D'una banda, tothom ha de tenir la llibertat de vendre allò que és seu i d'una altra, la llibertat individual de vegades es converteix en uns interessos de caire més ample, que afecten més gent. És molt difícil de solucionar, perquè s'avantposaven els interessos privats als de la comunitat. ♦

Joan Moragues.
Administratiu

-Trob que aviat no serem d'allà on som. Ens estam venent, sobretot m'imagin que als alemanys. ♦

EURO - IDIOMAS

Llucmajor

*Apreneu idiomes amb grups molt
petits amb professors amb experiència
natis i llicenciats*

Acadèmia d'Idiomes
Carrer Rei Jaume II, 48 • Llucmajor • Tel. 66 11 33

Catalina Nicolau.
Mestressa de casa

-A mí em sembla bé, perquè els estrangers tenen més doblers i així ens donen més feina a nosaltres. En conec bastants i hi estic d'acord perquè ajuden als qui tenim negoci. ♦

Margalida Picornell.
Estudiant

-La meua opinió és que hi sortim perdent: perdem allò que és nostre i ho trob una hajanada. Que vinguin els estrangers aquí està bé, però que comprin l'illa ja és una altra qüestió. Crec que no s'hauria de permetre. ♦

Joana Xamena.
Biòloga

-Trob que aquesta venda que es fa de Mallorca és un error a nivell del que és el patrimoni dels mallorquins. Ara, passa que aquesta situació no sé quina solució pot tenir, fins que el mallorquí no deixi d'especular ell mateix, no ho aturarem. És un sistema d'especulació del territori que difícilment s'aturarà a Mallorca. ♦

JOIERIA I RELLOTGERIA

**Ens visiti, ens demani
preu i compari.
Tenim els millors preus**

*Plaça Espanya, n. 24 - Tel: 66 16 02 (Llucmajor)
C/. Ramon Llull, 42 - Tel. 54 19 65 (Sa Pobla)*

Quaderns de Fum Major

Acció sense treva, terror sense límits... o Santo i la pel·lícula perpètua

Miquel Cardell

Quan jo era nin no teníem super-herois: la mania superlativa que es propaga sobretot per l'hàbitat hertzianà quasi no arribava a la vila. Tot just s'anunciava a algun tebeo d'en Superman de l'editora mexicana Novaro. Teníem, i ens bastaven bé, herois sense prefix. Herois de tebeo: **Mortadelo y Filemón, Roberto Alcázar y Pedrín, el Capitán Trueno** -i, com que, llavors, Lluçmajor era, a nivell de carrer, essencialment catalanoparlant, li catalanitzàvem el nom, i no fèiem el diftong: Tru-e-no, així, trissil·làbicament, ben en mallorquí d'abans del pagès-castellorquín pepero, ho dèiem... I també els herois cinematogràfics: "els bons" de les pel·lícules de "l'Oeste", en **Tarzán**,... i un lluitador de lluita lliure mexicà, de còrpora potent -però una mica blana, natural en diria per comparació amb les musculatures de disseny dels Rambos d'ara, que tengueren un primer precursor en **Maciste**. El lluitador mexicà, calçons de sky-jama, capa de trapezista de circ i màscara com de saqueta de sucre, d'aquelles que les mares reciclaben en llençols, però d'un teixit un poc més lluent, d'un blanc heràldic, era **Santo, el enmascarado de plata**, i s'enfrontava amb claus i cops menys ajaponesats que els d'ara, però igualment efectius, a conspiracions malèvols i criatures terrorífiques reciclades del conjunt de l'imaginari cinematogràfic. Era una resposta del tercer món a les necessitats èpiques de la gran pantalla, i segurament per això "hi deia amb la nostra infància llucmajorera dels anys seixanta: fins i tot iconogràficament: la seva capa podria ser manllevada d'algun confrare penitencial local: si de la Vila hagués hagut de sorgir, llavors, un heroi justicier, s'hauria as-

semblat a Santo. Encara faltaven anys perquè els adolescents de la vila fossin rèpliques de **Kurt Kobain** o qualsevol DJ tecno-mutant: llavors, com a molt, trencaven llances de modernor les classes de **Kassatxov** en sortir de missa de migdia i els més agosarats, començaven a assemblar-se a **Juan i Júnior**... Ja sabem que és propi de la indústria cinematogràfica reciclar periòdicament tant els personatges d'altres gèneres de la cultura popular com els seus propis mites. I l'amic Biel "Descine" ha esdevingut als meus ulls un còmplice entranyable i un veritable pioner en fer de l'emascarat justicier i els cartells anunciadors de les seves pel·lícules els protagonistes de la ja tradicional exposició estival a les cartelleres, els "quadros", del Re-creatiu.

...

Acción si pausa, Terror sin límites... promet un dels cartells ara recobrats. Tot plegat, em fa pensar que l'actualitat local d'aquestes setmanes que l'estiu comença rarenc, amb plugim de terra roja i basques, podria ben

bé posar-se sota el patronatge de Santo: màscares de guardarrobes amagant fesomies de tercers móns, incògnites i sospitables, acció sense pausa, "terror sin límites", fantasmes a lloure... pel·lícules de temps passats que no s'esvaeixen.

...

La pel·lícula podria començar amb imatges d'un abocador de residus tòxics, com el de piles i altres productes contaminants que el GOB denuncia que hi ha devora el far del Cap Blanc. Segons els ecologistes, "un abocador incontrolat... que suposa un gran perill pel medi ambient, donat que les piles contenen substàncies tòxiques i contaminants com mercuri i cadmi"... que "són perjudicials per a la salut dels organismes vius, inclòs l'home, ja que són persistents, bioacumulatius i produeixen malalties, lesions cerebrals, renals, hepàtiques..." el Gob sol·licita una investigació, responsabilitats, vigilància i l'eliminació de l'abocador, que, pel fet d'estar devora la mar, representa un perill potencial pels ecosistemes marins.

Si això fos una pel·lícula, ja tendríem argument: del contacte d'algun atavisme ferest amb la contaminació industrial, en naixeria algun monstre mutant, conspiratiu en tèrboles conxorxes de poder, dominació i destrucció... Una mena de sociòpata draculesc habitador de despatsos innominats, potser...

...

Però com que això, per molt que tan sovint ho sembli, no acaba de ser un film de Santo, haurem d'anar a s'Estanyol, on la batalla del Cul Nàutic ha esdevingut més que mai marítimo-terrestre.

Podríem fer una primera escena de conspiració revanxista de saló, amb caciquets molt a la mexicana, mostrant com es tramen les represàlies contra la família propietària de la distribuïdora de la casa Peugeot, que actualment s'oposa en bloc al nou port: resulta que durant anys aquesta empresa havia patrocinat un trofeu de vela, patrocinat que enguany li han negat, en benefici d'una empresa propietat d'algué d'idees més pròximes als mutants encimentadors... amb la propina d'un canvi molest en la situació dels seus membres dins el que es suposa que és un Club i no un domini feudal d'un senyor... És la vella tècnica de la desaparició del dissident...

...

Però l'acció moguda hauria de mostrar una processó marítimo terrestre i una "contraprocessó" més nombrosa, tota ella amb barques portant pancartes contra la malifeta nàutica (Una escena d'interès humà, mostraria com va la nostra societat, quins vicis íntims li perfilen el ritme: una dona renega l'espòs que vol sortir del Club, amb la pancarta al llauit: *-I que pensaran, de nosaltres...* -És la vella i fei-

xuga llei de plom de quedar bé. La llei de silenci, l'ometrà sense la qual màfies i cacics són impotents, en forma d'autocensura).

L'acció passa per una primera pedra no sabem si simbòlica o constitutiva d'algun pagà ritual propagandístic i intimidatori. Mostra l'absència del batle... que ens permet reflexionar sobre les diferències que hi ha entre no estar a favor i estar en contra... entre la passivitat i l'oposició activa; potser mentre Gaspar Oliver reflexiona sobre si els vots perduts a s'Estanyol són el preu d'una majoria absoluta no assolida... i nosaltres reflexionem que la prefectura de Costes, en mans del Psoe, potser no ha fet tant com podia, amb la llei en la mà, per oposar-se al projecte... i esperam. Esperam confiant, volent creure que la democràcia té recursos, i no és només un sistema de protocols que permeten emmascarar i dur a terme qüestions secretes, inconfessables conxorxes, pactes innobles, negocis tèrbols, estafes respectables.

No podem creure les llegendes que sentim contar -la càmera només mostra ombres- sobre concessions d'obres portuàries i subcontrates d'obres hospitalàries... perquè si ho creïem, hauríem de multiplicar els nostres esforços per trobar arguments que contradiguin, des de la prudència i una legalitat massa fàcilment manipulable, des d'un respecte que ens ha de distingir sempre de l'adversari, les exaltacions cafeteres després de la batalla que, desconfiant de Déus i Diables, proposen desesperats safaris nocturns a Cap Enderrocat, exercicis d'amenaça, combats secrets contra la guerra oculta...

...

Tot s'assembla massa a una pel·lícula del tercer món. Però anau a Cala

Pi i alçau la vista cap als búnkers que mai no surten a la postal, provau de dormir a s'Arenal, cercau un arrecer de paisatge obert a foravila, i veureu de quina manera va de veres, de quina manera ens fan de la vida un suburbi. Amb el consentiment de molts. Amb mil excuses plausibles, practicables, honestíssimes.

...

Tot s'assembla tant a una pel·lícula o a un somni que, a vegades, no estem segurs de no assistir a un telefilm. De no ser víctimes d'un descontrol al·lucinat. O era la plenària municipal d'estrena del nou consistori? com a bon telespectador, revise el nin que feia mamballetes en arribar "els bons" quan veus amigues prometen "sense renunciar al dret a l'autodeterminació del poble de les Illes Balears"... el públic aplaudeix i jo, a la camilla, m'emocion. No vaig poder assistir, fa vuit anys, a la presa de possessió de Macià Garcies, i, l'escena de telefilm és per mi una estrena. Sense renunciar... Quan l'argument del telefilm nostrat, del colobrot provincial, ens ha posat tantes vegades a frec de la renúncia desenganyada, de la dimissió, tantes ganes com sovint ens cremen d'escupir a la cara als pressumptes compatriotes i escullir íntims camins d'exili, d'encastellada privacitat apàtrida, de justificadíssim sarcasme i massa explicable menyspreu, se'm fa present l'evidència de que és possible incloure a la rutina ritual un codicil, l'afegit d'un no renunciar... mentre ens demanam si recordava juraments homòlegs el batle quan enviava municipals contra l'article 14 de la no discriminació per motius ideològics a la Mostra Il·lucmajorera aquella.

Tot i saber que l'integritat de l'Espanya totalitària i discriminadora té el vent del poder i segles de victò-

PERRUQUERIA PUIGSERVER

HORARI: De dimarts a divendres
de 9 a 12 i de 15 a 19

Dissabtes
de 8 a 17

C/. Orient, 8 - Tels. 66 20 08 - 66 11 12 - 64 05 14

CLINICA DENTAL

Dr. Ll. Galmés Ferrer

HORARI:

Dilluns, dimecres i divendres (9 a 14)
Dimarts (9 a 13 i 17 a 19). Dijous (9 a 13)
Divendres horabaixa (16'30 a 20h)

Carrer Major, 77 - Tel. 66 20 17 - LLUCMAJOR

ries i propagandes dissimulades o sense dissimular a favor... veig dos amics televisats que diuen en veu alta que no renuncien... D'aquestes victòries sentimentals nodrim al magre marge físic, l'esqueix moral que ens separa de la humiliació definitiva. Com si fets d'un voler que renuncia a molt per tal de no renunciar al bessó d'una esperança activa... (com aquells vençuts de Carles Roba exiliat, retrobant-se soldats...)

...

Després, el telefilm que començava a ser massa melodrama líric, esdevé comèdia de situació... de situació que pot durar quatre anys (si aquest fantasma que el senyor **Berastain** tant anomena darrerament no troba pel senyor **Rabasco** una col·locació prou bona per fer-lo dimitir i que el seu successor contribueixi a la fàctica majoria absoluta, posem per cas, que diuen insistents remors... sia com sia, el cabdill de la descabellada ASI, fa el Don Tancredo: quiet darrera la roca espera la pujada de les accions).

Perquè el regidor **Llompard** demana la paraula, el **Batle Oliver** li nega -la seva primera decisió com a reelecte fou negar una paraula!-, i, amb aquest, el regidor **Garcies**, més bregat en el cos a cos assembleari, retruca i demana votació, de manera que el **Batle** rectifica la seva primera decisió... i resulta que les paraules dels portaveus de l'oposició només eren pura cortesia, protocol que afegia solemnitat al que hauria de ser una festa: la renovació democràtica de les institucions.

Oliver s'estrenava a la reposició fent el paperillo de la intolerància: Parla després amb bones paraules i adverteix contra la ingovernabilitat.

Hauria de recordar que tan bons com els seus són els vots que han rebut els altres. I en conjunt més. Que el mateix poble que el vol a ell com a candidat més votat, el vol en minoria majoritària, és a dir, fent de la tolerància, del diàleg i la negociació, del pacte i el consens la manera de la governabilitat possible. Aquest és el repte. Falta saber si el trailer del primer dia haurà estat només una patinada fruit dels nervis, d'inèrcies d'una manera de governar, basada en el menyspreu i la prepotència... que ha estat el seu estil dels quatre anys passats, i l'ha menat, a ell i al PP de Mallorca, aquí on són... és a dir, una passa més enra d'on feien comptes.

...

Cosa que deu molestar. Sobretot quan la carrera política de Gaspar Oliver passa per moments baixos, i, es del seu partit, usen contra ell durs termes desqualificadors, i s'esmenten substituïts a l'organigrama. Clar que l'organigrama del PP pot semblar a mig termini un remake de Terratrèmol mesclat amb la tercera part de El Padrino: després de les maniobres per provar d'aturar la protecció de les Salines civissenques, on hi ha interessos familiars del president, tot l'affaire de la investigació policial, segons la qual, i pressumptament per ara, l'obra de més pela a guanyar que han fet, la concedien, i la prorrogaven il·legítimament, a una candidatura que era dolenta, però era d'un ex-soci de Cañellas... a través d'una empresa quasi fantasma que havia desviat 50 milions de pessetes cap a comptes del PP o a pagar factures de campanyes electorals del PP... l'altre dia sortia als diaris la foto d'Oliver -que era

conseller quan es feia la concessió-assegut a una taulada de plana major... on més de la meitat són acusats per la policia de tan il·legals maniobres.

...

Temps de vacances, i, quan escriu això, l'oposició municipal no sap encara qui presidirà les distintes comissions... per exemple qui serà l'encarregat de les cultures nostrades... i qui l'assessorarà. Tot plegat, amb emascarats d'argent o de formigó, amb vampirs d'efecte especial o corrupteles més o manco circenses... amb aquestes estam. Fa calor. No ens en temerem i serà Santa Cànida. Per les finestres obertes, ens ataca i tortura, persistent, el terrorisme decibèlic i permès, quan no fomentat, de cotxes i motos. Els mateixos que fan impossibles els quasi oblidats plaers de sortir a prendre la fresca. He vist una dona esclafada per un cotxe sobre els quaranta insuficients centímetres de voravia que un temps s'anomenava el passeig... i la ràpida reacció de la solidaritat que em fa pensar que encara no hem oblidat totes les coses que sabem sobre el conivència de dimensió humana.

Santo, el enmascarado de plata, se'n riu de jo des de la cartellera de Cas Coix. Hauríem de saber-ho: del tercer món, el que duu, són els vicis, les misèries sicilianes. Però la terra, esdevé bella perquè ja només és un record, mercaderia malvenuda, agències immobiliàries clandestines i alemanyes que ens compren les cases. La nostra és una història molt vella i mediterrània, mig Europa mig Àfrica, colònia que no sap que ho és, terra inexistente. Acción sin límites i terror sense pausa al programa, perquè el pròxim capítol sembla a punt de començar, i encara ens enllepleix al llast de l'esperança que, per una vegada, i definitiva, passi alguna cosa distinta, els guionistes sien uns altres...

Una nit d'estiu s'estén sobre la vila, apagada i adormida. Al CD Robbie Robertson ens recorda que al món d'Amèrica hi ha nacions antigues, fonamentalistes pell-roges que no volen estar empeguats de ser-ho. Amb una ploma d'àguila i una guitarra elèctrica. I, pot ser, un poster de Santo com emblema del viure a la reserva que només voldria ser una regió, un paratge del planeta, habitable sense necessitat de negacions extremes, silenciosos exilis, amargues ferides. ♦

Les meves (pre)ocupacions del mes de juny (presentació del pregó de s'Estanyol, la selectivitat i el Sínode)

Jaume Oliver i Jaume

Malgrat en principi no tinguin res a veure entre elles tres les referències del títol de la meua col·laboració, el fet és que per a mi han constituït tres eixos d'interès, d'ocupació i de preocupació durant les darreres setmanes. I ara intentaré explicar per què.

1. S'Estanyol

Mirau per on, enguany he fet la presentació del pregoner de les festes socials del Club Nàutic. En Santi Llabrés m'ho va demanar, en nom del president, dient-me que el pregoner, Romà Piña Homs, estaria ben content i tot aniria molt bé. El tema havia d'ésser "Ètica i Societat". Jo vaig acceptar, però me va quedar un interrogant obert: ¿Què havia de dir jo? ¿Havia de fer cap referència al moment present, conflictiu i delicat per l'assumpte de l'ampliació de les instal·lacions del port esportiu, o havia de fer-ne cas omís?

Dia 24 de juny es va fer el pregó, efectivament i jo en vaig fer la presentació. Vaig començar agraint al president, Sr. Antoni Ginard, que haguessin pensat en mi, perquè, tot i tenir algunes vases en el meu favor -amb anterioritat he estat pregoner i presentador de pregoners en dues ocasions més- també en tenia algunes en contra -no era soci del Club ni tenia cap barca ni la meua afeció a la mar passava d'ésser una cosa simbòlica-. Però, sobretot, vaig dir textualment "estic en desacord amb alguna de les iniciatives que ara més ocupen i preocupen els responsables d'aquest Club". Tothom va entendre clarament a què m'estava referint. Quan vaig acabar, el president em va donar la mà i l'enhorabona, mentre jo li deia: ¿Trobos que

m'has de donar la mà després de fer-te mala propaganda? Ell em contestà: "Jo tenc ben clar que una cosa és na cosa i l'altra és l'altra", i m'explicà, amb entusiasme, detalls del projecte, afegint que quan estigués acabat m'agradaria i que s'Estanyol milloraria molt. Jo li vaig dir que si em convidava a la inauguració de les obres, en cas d'anar-hi, encara jo continuaria parlant en contra de l'ampliació.

Per coherència amb tot el que he escrit, dit i fet, sempre hauré d'expressar el meu desacord amb aquesta ampliació. Jo vaig coordinar el suplement extraordinari de la revista "Llucmajor, de pinte en ample" en contra de l'ampliació, he escrit repetidament articles remarcant els aspectes negatius d'aquest projecte, he assistit a algunes de les iniciatives de l'Associació de Veïns de s'Estanyol per manifestar la seva oposició, i he tengut un parell de mesos una pancarta a la terrassa de ca nostra a s'Estanyol, contrària a l'ampliació.

Crec, però, que puc dir una clau molt important per entendre tot això. El president em va comentar: "Ara s'ampliació ja s'ha convertit en una qüestió personal per a mi; si surt bé serà un èxit meu i si no, ho consideraré un fracàs personal" (crec que aquestes foren les paraules textuales).

La meua opinió és que SEMPRE L'AMPLIACIÓ DEL PORT ESPORTIU DEL CLUB NÀUTIC DE S'ESTANYOL HA ESTAT UNA QÜESTIÓ PERSONAL DEL PRESIDENT. Això ha fet que li resultàs impossible escoltar raons ni arguments de cap tipus que el fessin canviar. Si ell hagués volgut aturar aquest projecte ho hagués pogut fer (encara ho podria fer...). Potser hi ha més gent que la que ell pensa, no socis i socis, que ho desitjaria per

acabar amb aquesta iniciativa totalment desproporcionada i amb aquest enfrontament impropri de s'Estanyol.

Si el president del Club hagués posat el mateix interès a fer altres coses per s'Estanyol (per exemple, tertúlies polítiques o empresarials, d'art o de literatura, activitats d'estiu o d'hivern per a joves i infants, exposicions, excursionisme, esport, iniciatives innovadores en arquitectura popular o ecològica, concursos o premis de gastronomia, setmanes musicals o folklòriques, activitats de divulgació de moda, de salut, d'intercanvi amb grups d'altres indrets, etc... etc...) hagués convertit s'Estanyol en centre de convocatòria conegudíssim per a tothom, com ara ho són altres llocs de Mallorca, sense tants d'encants com aquest tros de Llucmajor a la vorera de la mar...

Llastimosament, s'Estanyol surt ara als mitjans de comunicació social amb connotacions gens afalagadores (avui acab de llegir que durant l'acte d'inauguració de les obres amb la primera pedra dia 1 de juliol -quin error més gros, Toni!-, s'Estanyol era ple de policies i forces de seguretat. ¿Com casa tot això amb les paraules de Romà Piña, que parlà d'Ètica i Societat, d'ecologia i d'utopia...?

(És clar que tampoc no hi casa l'informe favorable a l'ampliació del port per part de l'Ajuntament de Llucmajor fa uns anys!)

2. La selectivitat

No és necessari aclarir a quina selectivitat m'estic referint: a les proves d'accés a la Universitat, proves que s'acaben de celebrar fa uns dies. Com a professor i com a pare, no puc evitar manifestar la meua opinió. Aquestes proves no orien-

ten res, no ajuden res, desmotiven molt, rebaixen les qualificacions de tots els participants, creen una psicosi exagerada i condicionen tota la tasca docent del COU (tots els professors de COU en són també víctimes, no sols l'alumnat) És ben necessari que es plantegin d'una altra forma (si és que s'hagin de fer sempre).

I és ben necessari, ara eixamplam l'horitzó, que tota la tasca de l'educació formal, és a dir, la que s'organitza dins el conjunt del Sistema Educatiu, millori i estigui al servei de la població juvenil i no en contra seva (això no és demagògia, és una absoluta i urgent necessitat), amb l'exigència i l'orientació adequades, això sí.

¿Quan, això, serà possible? ¿Quan els polítics i la societat en prendran consciència i posarà els recursos necessaris?

3. El Sínode

Sols una mínima referència i una promesa de tornar-ne a parlar. Com

a membre de la Comissió Preparatòria, he dedicat algunes reunions a les taques de fer-lo possible (al menys damunt el paper; el més important, però, és tot allò que no consta a cap paper i que es troba dins els caps i dins els cors, i es converteix en actituds profundes).

El Sínode diocesà constituirà un esdeveniment prou important perquè tothom hi posi esment. Es tracta d'una magna assemblea de l'Església mallorquina que estendrà les seves activitats des del final de l'any 1995 fins al final de l'any 1998, a dues passes de l'any 2.000. Encara ha d'ésser convocat oficialment pel Sr. Bisbe, Monsenyor Teodor Úbeda, probablement durant el mes d'octubre proper, però ja fa un parell llarg de mesos que molta gent hi ha fet feina (alguna altra troba que només ho manegen uns pocs).

¿Es pot esperar res encara de plantejaments religiosos oficials? ¿És possible canviar qualche cosa del discurs de sempre? ¿Té la mínima intenció l'Església de donar una passa envant?

Encara està per veure, i dependrà de molts de factors. Si ningú no espera res, segur que no servirà per a res. Tal vegada si molts empenyen, serà una altra cosa.

Estam a punt d'acabar un segle i un mil·leni. La societat té molts de problemes pendents: som enmig d'un trebolí de canvis. És necessària una reflexió seriosa i un compromís honest i crític, al mateix temps.

¿No serà possible descobrir una nova sensibilitat i noves formes de creure, celebrar i compartir el millor de nosaltres mateixos i de tot allò que consideram transcendent? ¿No serà possible llevar molta fullaca de normativa, manaments innecessaris i mal compresos, pors, ignorància i prejudicis, i trobar, amb un fort encís, el bessó de l'Evangel·li? En tornarem a parlar. ♦

SYP

AL VOSTRE SERVEI

Aquí hi podeu fer la compra de cada dia.

Trobareu a la vostra disposició:

La nostra carnisseria, un bon assortit de fruiteria i també tot allò que necessiteu de xarcuteria i congelats

Vos recordam que durant l'estiu tendrem tota classe de fruita del temps

LA MILLOR BOTIGA DE CADA DIA

C/. Nicolau Taberner, 39 - Tels. 12 06 97 - 12 06 98

El mollet de s'Estanyol. Crònica de la supervivència

Marcel·lí Fernández. Secretari de l'Associació d'usuaris del Mollet de s'Estanyol i membre de l'A.VV.

-Donada la polèmica durant la campanya electoral darrera i la continuació d'aquesta als mitjans de comunicació (veg. Dia del Mundo, dies 27, 28 i 29 de juny) sobre l'ampliació del Mollet de s'Estanyol, m'agradaria deixar constància dels fets tal i com nosaltres, els usuaris del Mollet i veïnats de s'Estanyol, ho veiem.

Les primers notícies que tenguérem de la "desaparició" del Mollet es remunten al mes d'abril de l'any passat, quan en una reunió amb el president del Club Nàutic, ens digué que el Mollet havia de passar a formar part de l'ampliació i quedàs integrat en les seves instal·lacions. També ens digué que aquesta decisió no era compartida pels responsables del Club, però que "s'hi veien obligats" per un "informe vinculant" del Ministeri d'Obres Públiques. En aquella reunió, el Sr. President ens va oferir la possibilitat de comprar amarraments de l'ampliació del Club, ja que nosaltres perdríem en un curt termini la concessió de la Conselleria d'OP que ens permetia disfrutar d'amarrament, esplanada i altres serveis del Mollet.

Aquesta oferta de compra va quedar en un preu que voltava sobre uns 115-120 mil pessetes el m2 i la possibilitat de no haver de pagar en la seva totalitat la quota de soci de número que està sobre el milió de pta. més IVA.

Ara bé, no per a tots els usuaris del Mollet i sempre que els usuaris no "dificultassin" el procés d'ampliació, encara que segons ells, tenien tots els permisos aprovats qüestió que en posterioritat s'ha pogut comprovar que no era del tot certa. Aquí va ser el primer moment en què els usuaris del Mollet tenguérem constància del projecte de desaparició del mateix. Val a dir que amb anterioritat s'havia demanat a la Conselleria d'OP la possibilitat que els usuaris del Mollet, constituït com a Associació d'Usuaris, poguéssim

gestionar les instal·lacions. Mai no vàrem rebre resposta, com tampoc no se'ns digué que el Mollet havia de desaparèixer.

Totes les gestions fetes pels nostres representants legals foren infructuoses, sense cap resultat.

És a dir, sabem, per boca del president del Club, que el Mollet seria "absorbit" pel Club, però res més. Ja va ser el més de novembre quan accedírem, de manera extraoficial, a l'expedient d'ampliació. Així veure aquell famós informe del Ministeri d'OP que "obligava" a tan "dolorosa" acció al CN. Veíem l'informe que, en teoria i opinió dels responsables del CN "imposava" al Club de quedar-se amb el Mollet.

I aquí començaren els nostres dubtes. A l'informació i al marge d'altres consideracions vinculants, es deia que les instal·lacions del Mollet havien de quedar integrades en el recinte portuari. Però no deia que el Mollet havia de desaparèixer, no deia que havia de cobrir-se de ciment i convertir-se en l'esplanada de l'escola de Vela (Projecte d'ampliació), no deia que els usuaris perdríem la concessió i no deia que el Mollet quedàs absorbit, annexionat, pel CN; només deia que quedàs INTEGRAT.

És a dir, que començàvem a veure clar que del famós informe del Ministeri d'OP es feia una interpretació molt profitosa.

Però aquesta interpretació anava a missa. Era i és, una interpretació sense cap tipus de rebuig. Integració vol dir absorció, integració vol dir aneixió, vol dir privatització, destrucció, desaparició.

Durant la campanya electoral i en una Taula Rodona organitzada pel Diari de Mallorca i celebrada al cinema de Llucmajor, el representant del PP en aquella ocasió, el Sr. Lluç Tomàs, ja va exposar que la seva posició referida al projecte d'ampliació era contrària i entre altres raons perquè el Mollet desapareixia. Però que aquesta desaparició era "obligada" per Madrid i pel seu ministeri d'OP. No els "sona" de res? Sembla mentida. Resulta que la interpretació dels promotors de les obres i dels "contraris" al projecte d'ampliació és la mateixa. Resulta que el PP llucmajorer deia i diu que no estan d'acord amb el projecte d'ampliació, però que es veuen "obligats" de Madrid a assumir la "desaparició" del Mollet.

Així, tot no volent deixar passar l'oportunitat a aquesta mateixa Taula Rodona, vàrem demanar públicament

al Sr. Lluç Tomàs que contestàs sobre quin seria el posicionament del PP a l'Ajuntament de Lluçmajor quan entràs el projecte d'ampliació a la Sala. I va contestar que no ho sabia, i que ja s'ho pensarien. Però, quin és el problema? Si és veritat que el PP està en contra d'aquest projecte, si ASI està en contra del projecte d'ampliació a la Sala. I va contestar que no ho sabia, i que ja s'ho pensarien. Però, quin és el problema? Si és veritat que el PP està en contra d'aquest projecte, si ASI està en contra del projecte i el PSOE i el PSM estan en contra de l'ampliació, que s'espera per posar fil a l'agulla?

Però no perdem el fil del Mollet, dijous, dia 18 de maig, vàrem tenir una entrevista amb el Sr. Ramon Aguiló, Director Provincial del Ministeri d'OP a Balears. I li vàrem demanar, amb el famós informe "vinculant", què significava que el Mollet quedàs integrat a les instal·lacions portuàries. I va ser prou clar. El Ministeri sols ordena la costa de punta a punta, del Mollet fins a la punta de Son Avall, però que no té competències sobre el que es fa dintre. És a dir, que marca els límits, però no l'ordenament interior. I va afegir que si fos competència seva no deixaria que el Mollet desaparegués. El que sí quedava clar és que integrar no vol dir absorbir. Es pretenia una solució com a ca'n Barbarà, Portitxol, o s'Arenal, on instal·lacions públiques i privades estan perfectament ordenades (tenen la mateixa "bocana de sortida")

Per tant, perquè la interpretació de l'ampliació coincideix amb la del PP? Per què diu el batle Gaspar Oliver (veg. Dia del Mundo, 29 juny) que no pot fer res per s'Estanyol? Per què no es defensa el Mollet, quan el Ministeri no "obliga" a quedar-se'l a

ningú. Per què ha de passar a mans privades unes instal·lacions públiques? Quin és "el bé del Poble" que diuen els constructors de l'ampliació?

Esperam, així ho demanam públicament, que si el PP llucmajorer està en contra del projecte d'ampliació per la desaparició del Mollet i nosaltres li donam eines per defensar la seva postura, que ho facin. Esperam que el batle G. Oliver demani al ministeri d'OP fins on arriba l'"obligació" de "regalar" el Mollet al Club Nàutic. Esperam una defensa decidida, forta, clara, del Mollet i per això li donam eines, suport i agraïment. Ara, si no és així, us "haurem vist les canyes", si no és així no espereu suport. Serem radicals en la defensa del Mollet, perquè la raó ens "vessa". Tampoc no volem deixar passar l'oportunitat de contestar les declaracions fetes pel president del Club (veg. Dia del Mundo, 28 Juny) on en una entrevista deia "lo que desaparece és el Mollet, que actualment és una porqueria y que quedará integrada dentro del conjunto primario".

Li volem dir que si el mollet és una "porqueria" és, suposam, per l'alga que entra i no té sortida. No té sortida per les obres fetes fa dos anys per la Conselleria d'OP però el problema de l'alga, i reconegut des de fa molts d'anys és causa de l'escollera del CN. No és veritat Sr. President que li han enviat alguna factura per fer net l'alga del Mollet? No resulta curiós que la brutor, la "porqueria" del Mollet és responsabilitat del Club? Sap, Sr. President que tota aquesta "porqueria" passarà a la costa des de la platja de s'Escaleta fins a son Bieló? Sap que si la brutor del Mollet és responsabilitat d'una mala planificació de l'escollera, per conseqüència,

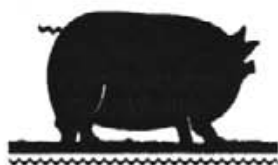
la brutor que quedarà a la costa serà responsabilitat del vostre projecte? Sap Sr. president que ja és la segona vegada que s'hi refereix en aquests termes? Recorda quan es va referir a s'Estanyol com "basura" i que volia fer una cala d'Or? Idò resulta que a nosaltres ens agrada, resulta que "s'Estanyol, te volem així com ets", resulta incomprensible que vostè vulgui viure entre "basura", "porqueria"... Per què no amplia Cala d'Or?

No són històries "que se han inventado de que va a suponer acabar con los lugares tradicionales de baño de s'Estanyol, sólo ésto, historias". Ho sabeu perfectament. Tancant amb un mur de pedres i fent desaparèixer el Mollet, tota la "porqueria" anirà a la platja on han nedat sempre els estanyolers. Però, què suposa perdre un lloc per nedar si "guayam" tant amb l'ampliació?

També, davant les afirmacions es diu que els usuaris del Mollet no es veuran perjudicats ja que ens han ofert unes molt bones condicions econòmiques. Li volem contestar que la repetició d'una falsetat no arriba a fer-se veritat, tal com vostè pressuposa. Vostè no ha ofert res als usuaris del Mollet que no ho oferís a qualsevol altra persona del Mollet, o no? I a més, com traduïu una resposta del Conseller d'OP, Sr. Reus, que a una pregunta parlamentària sobre com quedaríem els usuaris del Mollet, digué que el CN servia una oferta satisfactòria per a la integració dels mateixos usuaris.

L'oferta que vostè fa als usuaris del Mollet, als veïnats de s'Estanyol, és la destrucció, l'especulació, la "basura" i la "porqueria". ♦

17

SEMAR

Industries Semar, s.a

C/. Tomás Meserrol, 6 - 8
Tel. 66 01 57 - Fax: 66 29 01 (LLUCMAJOR)

DISTRIBUCIONES

La Sirena, S.A.

- Embotits
- Cuixols
- Formatges

Avda. Carles V, s/n Tel. 66 23 11 (Lluçmajor)

Llucmajorers davant el Tribunal del Sant Ofici

Bartomeu Prohens Perelló

5. El "renegat" Pere Ribas

El procés contra Pere Ribas obre una nova secció, aquesta vegada centrada en un tema distint. De fet, com el lector ja sap, no va ésser la superstició el motor de la tasca del Sant Ofici. A principis del segle XVII el problema més greu era la incorporació de tots aquells que d'una manera o una altra havien estat "contaminats" per l'islamisme. Mallorca era l'epicentre de la conflictivitat provocada per l'anomenada "secta de Mahoma". Quan l'any 1609 els moriscs foren expulsats molts d'ells es refugiaren a les Balears. Els processos contra els descendents dels musulmans espanyols es multiplicaren. Formaven part del sospitos grup de cristians nous, junt amb els descendents dels jueus conversos. Aquest darrer col·lectiu viuria en relativa pau fins els famosos processos de finals del segle. Però malgrat tot l'esforç de la Inquisició la religiositat del poble era molt lluny de l'homogeneïtat desitjada. Hi havia tres fonts de problemes, de possibilitats de contaminació: per una part els esclaus, que procedien gairebé sempre de zones d'influència musulmana, en segon lloc els ja esmentats moriscs. Finalment els renegats. Aquests eren els cristians que en un moment s'havien convertit a la fe de Mahoma. Era precis que es tornassin reintegrar, que explicassin les circumstàncies de llur apostasia. Un d'aquells renegats fou Pere Ribas, de Llucmajor. El seu destí fou compartit per molts de mallorquins d'aquella època. Patiren dues persecucions, primer a Àfrica, després a Mallorca quan tornaren.

El 5 de gener de 1632 Pere se presentà voluntàriament a declarar com havia renegat de la fe catòlica a Alger. Les raons de l'apostasia l'obligaven a contar la seva aventura entre els musulmans. La seva història havia començat sis anys abans, quan el llucmajorer volia anar a Barcelona. El seu vaixell fou capturat per pirates moros i el portaren a Alger on va ésser venut a Xarxenxehelin. Aquesta sort era la de molts de viatgers, la recerca i pos-

terior venda d'esclaus constituïa un dels negocis més sòlids del segle. Pere Ribas no va resignar-se a la seva mala sort, i *"al cabo de quinze días que fue esclavo del dicho su patrón procuró huir de poder de moros y benirse a su tierra en compañía de otros cristianos renegados que estaban en dicha ciudad de Argel, le cogieron con los demás sus compañeros en las puertas de la ciudad, y dicho su patrón le puso con muchas cadenas dentro de un aposento donde le dio muchos palos..."* (f. 6) (1) Els esclaus tenien sempre l'esperança de tornar a casa seva. Tant a Àfrica com a Mallorca hi havia dues possibilitats: fugir o comprar la llibertat. La primera opció era molt perillosa, la segona de vegades quimèrica. Ribas pagà molt car el seu intent. El seu propietari el va tenir encadenat durant tot un any, obligant-lo a treballar en aquelles condicions. Així al menys ho explicà Pere al Sant Ofici, i havia de donar bons motius per haver renegat del catolicisme. La seva història era, malgrat tot el que ara es pugui pensar, molt versemblant. El seu amo l'amenaçava i maltractava, *"diziendo que le havia de matar a palos si no se tornaba moro, y no avia de salir de aquel aposento..."* (f.6) Finalment escoltà els consells d'un capità portuguès, que li aconsellà que renegàs perquè era el més pràctic que podia fer en aquella situació. Segons el portuguès si renegava només de paraula Déu l'ajudaria: *"... le aconsejó que teniendo a Dios en el Corazón firmemente, por librarse de aquellos trabajos, renegase solamente de palabra, que Dios le ayudaría y tendría piedad del algún día..."* (f.6)

Seguint aquestes raons Pere es deixà "retajar", és a dir, circumcidat, i pronuncià les paraules següents: *"la ylala surala Mahomet"* (f.6), una deformació de la professió de fe dels musulmans, "Al·là és l'únic déu i Mahoma és el seu profeta". Ribas manifestà que no entenia aquelles paraules quan les va pronunciar. Els musulmans li digueren que si bé no les entenia poc a poc aprendria l'àrab i podria dir totes les oracions correctament. Després de la cerimònia

d'apostasia pogué viure sense ésser molestat, i així treballà durant cinc anys amb el seu amo fins que aconseguí ésser lliure. Era el moment d'intentar fugir a terra de cristians, i l'ocasió es presentà aviat quan va saber que set vaixells que sortien en cors havien de passar per Formentera. Quan foren a l'illa el llucmajorer i dos renegats més sortiren del vaixell i s'amagaren dins un bosc. Això succeí tres dies abans de Nadal de 1631. Els renegats esperaren fins que els vaixells moros partiren, i després intentaren posar-se en contacte amb la gent d'Eivissa: *"... y aviéndose ydo se subieron a la torre y hizieron fuegos para que los de Iviça fuesen por ellos, donde estubieron tres días sin comer hasta que la vispera de dicha pasqua cerca de medio día fueron con una barca por ellos..."* (f. 6) Després d'arribar a Eivissa Ribas es presentà al comissari de la Inquisició per explicar que s'havia convertit a la fe de Mahoma. L'enviaren a Mallorca on declarà que si bé admetia que havia comès un greu error sempre pensà que algun dia tornaria a Mallorca i que ho havia fet pressionat per les circumstàncies. Una de les seves declaracions és sorprenent. Els esclaus mallorquins a Àfrica es podien posar en contacte amb els seus parents mitjançant cartes. El llucmajorer *"siempre avia rogado por cartas que avia escrito a su muger le encomendase a Nuestra Señora del Rosario y del Carmen, y haziendo dezir algunas missas para que Nuestro Señor le sacasse de aquella tierra y venir a tierra de cristianos..."* (f.6) El Sant Ofici va ésser misericordiós. Fou absolut "ab chauthelam". El renegat hagué de prometre que viuria i moriria com a catòlic, i que no deixaria la fe de l'Església *"por ningún caso ni suceso"*, (f.6v), cosa que, com ell ja sabia, era molt més fàcil de dir que no de fer.

(1) Les referències del cas de Pere Ribas són de l'AHN, Inq., Llibre 862. ♦

Cartes

Carta oberta a l'Ajuntament de Lluçmajor

Ja és al carrer la notícia que el nostre recent estrenat Ajuntament pensa (o ja ho ha fet) contractar els serveis d'un equip o empresa, com és lògic amb el càrrec a la butxaca del sempre sofert ciutadà, per tal que detecti i posi en condicions de tributar per l'impost de béns immobles (contribució urbana), a totes aquelles finques que d'ençà de la darrera revisió del cadastre d'urbana l'any 89, han sofert variacions que d'alguna manera modifiquin els seus valors cadastrals.

Ens semblaria ben adient si s'han comprovat grans ocultacions en aquest sentit; el que no ens sembla tan lògic és que tots els ciutadans o contribuents de Lluçmajor paguin per l'incompliment de les obligacions d'uns quants.

Si de veritat hi ha diferències importants entre l'anterior revisió del cadastre d'urbana i la situació actual, cosa ben d'utosa, ens demanem si no és perquè no s'han detectat a través dels mecanismes que té l'Ajuntament, si és que funcionen, com a seguiment de les llicències d'obres, alta d'urbana per accedir a qualsevol servei, aigua, llum, etc.; control per part dels operaris o funcionaris municipals dedicats a vigilància d'obres, policia municipal i fins i tot la pròpia recaptació municipal, etc.

Existeix, d'altra banda, l'organisme adient i competent que, segurament i sense que costi res al contribuïent, amb una adequada col·laboració municipal, posaria al dia el cadastre d'urbana. ♦

Un contribuïent.

El per què de tot plegat

Per què el Sr. President s'ha oblidat del nom de l'empresa que procedirà a l'ampliació del port.

Per què ha oblidat també el pressupost de les obres.

Per què ha oblidat el nombre de llocs d'amarrada que s'han d'afegir.

Per què es retarden les portes socials una setmana, avisant als socis, malament i tard.

Per què es col·loca la primera pedra més enllà de l'escullera actual i després afirma que no agafarà gens de litoral.

Per què no funciona l'escola de vela.

Per què la furgoneta de l'escola de vela continua essent per a ús particular d'algun directiu (transport de barca des del seu domicili al port).

Per què els familiars d'alguns socis paguen els sopars amb el preu de soci i no amb el que pertoca.

Per què el mariner de guàrdia de dia 25-VI-95, avisat del perill que tenia l'envelat d'una embarcació, a causa del vent, fortíssim, va fer cas omís i no el va aplegar. L'endemà encara continuava, aquest envelat, exposat al vent.

Per què un mariner s'encarrega de pintar l'embarcació del president (suposam que en horari no laboral).

Per què el president diu que "Es Mollet" és un oi i no té cura de la neteja del racó de devora les pistes de tennis.

Per què, per què, per què...? ♦

Un estanyoler.

Sra. Directora de "Lluçmajor de Pinte en Ample". Us prec de publicar aquesta carta. Gràcies.

Quan vaig tenir notícies del projecte del Correllengua vaig desitjar col·laborar-hi i em vaig apuntar al local de l'OCB, a Palma, com indicava l'anunci publicat als diaris, i vaig voler córrer a Lluçmajor, el meu poble, com arenaler que som, portant la torxa al penúltim rellevament, abans d'arribar a Campos. El diumenge, vaig ser a Lluç, per rebre com es mereixia tal símbol, amb l'esperança de trobar tots els meus companys que la dugueren dins el nostre terme municipal, però no hi eren.

L'emoció que vaig sentir quan les meves mans agafaren per un moment el que era la Flama de la nostra llengua, fou inenarrable i el trajecte d'un poc més d'un quilòmetre se'm va fer curtíssim.

A la tornada, quan vaig sentir dir a en Joan Quintana que preparàvem una plana central a la nostra revista, amb totes les fotografies dels que havíem fet els rellevaments, no hi cabia de goig, i ja que a ningú se li va ocórrer de fer una fotografia de grup, aquesta plana seria un record meravellós per tota la meua vida d'allò que va ser un dia inenborrable.

I va arribar el dia en què vaig pujar a Lluçmajor a comprar la revista, amb tremolor i emocionat vaig obrir les planes començant, com sempre, per darrera i em vaig trobar l'article d'en Joan, "El Correllengua", però el meu nom no figurava entre els que l'havien acompanyat en la cursa, -quin oblit-, però m'era igual, il·lusionat vaig cercar les planes centrals, el cor em bategava fort, però... tampoc, era com si jo no hagués existit, com si hagués estat un fantasma, com si tot hagués estat un somni.

Us record que vaig rebre la torxa de na Maribel Oliver i vaig donar el rellevament a en Joan Quintana, i pot ser que aquest menyspreu fos motivat perquè em vaig apuntar

a l'OCB de Palma i vàreu pensar que jo era de Ciutat, per la qual cosa l'omissió del meu rellevament quedaria com un simple acte de mala educació, però heu de pensar que s'ha d'anar amb molt de compte quan es juga amb els sentiments. ♦

Joan Servera Fornés.

Sra. Directora: Per tal que els ciutadans de Lluçmajor i altres lectors d'aquesta revista s'adonin del talant caciquil de la persona que regeix els destins del Club Nàutic de s'Estanyol, passam a narrar el següent cas:

Al llarg dels darrers cinc anys, la nostra família, en representació d'una firma comercial (Peugeot), ha patrocinat una regata de bots i llauts de vela, que se celebra durant les festes que organitza l'esmentat Club, amb motiu de les festes de Sant Pere.

Hem de puntualitzar que aquesta és l'única competició de vela en la qual participen regatistes de s'Estanyol, ja que la resta de regates (de vela) que s'han organitzat durant el present any, no hi ha hagut concursants locals. Tal vegada aquest fet és a causa que l'escola de Vela del CN brilla per la seva inactivitat d'ençà que els fills del President (Sr. Ginard) i del Vicepresident (Sr. Amer) deixaren de ser monitors remunerats de l'esmentada Escola, després que es denunciàs a les planes d'aquesta mateixa revista, la inexistència de contractes laborals amb el Club.

Com cada any, ens preocuparem de triar uns trofeus al·legòrics a la vela que, pel que sembla, agradaven tant a participants com a visitants. Per tant, ja havíem fet els tràmits per encarregar els trofeus del que havia de ser la VI^{ena} edició de la regata quan, sorprenentment, i sense cap tipus de comunicació per part dels organitzadors de les festes (President i Junta Directiva del Club), hem observat que en el programa d'aquestes se continua organitzant la regata, però el patrocinador és una companyia d'Assegurances de la qual un dels delegats és el Sr. Vicepresident del Club (Sr. Amer).

Pensem que aquesta represàlia respon al fet que els tres socis de número del Club que hi ha dins la nostra família, a la darrera Assemblea de socis, celebrada el passat 29 d'abril, votaren en contra de la gestió del Sr. Ginard i de la seva Junta. També es podria parlar del tràfic d'influències, ja que la companyia d'Assegurances relacionada amb el Sr. Amer és la que fa comptes de fer una assegurança de responsabilitat civil de les obres d'ampliació del CN, per

valor de dos mil milions de pta. aproximadament.

Volem deixar constància d'aquest fet, totalment verificable, si es remet al programa de les festes del Club dels cinc darrers anys, perquè els llucmajorers sàpiguen la casta de persones que tenen a les seves mans el futur de les costes del Migjorn. ♦

Família Ramon-Nicolau

En consonància a la poca tradició democràtica de què fan gala els tirans al·ludits a la carta de la família Ramon Nicolau, l'A.VV. de s'Estanyol, a la qual són associats tots els seus membres, ha pogut constatar, i així poder, per la present, denunciar que altres persones també han estat afectades per la incipient ona de caciquisme que darrerament estén pel litoral del Migjorn i el Consistori que el regenta.

Una d'elles és un treballador per compte propi, el qual ha estat amenaçat per part de clients afins al CNE, de ser-li retirada la demanda dels seus serveis.

A una altra persona, que fou nomenada soci esportiu del CNE fa uns anys, li ha estat retirada aquesta categoria sense cap explicació.

Nosaltres ens volem solidaritzar amb aquesta gent, ja que el seu denominador comú és estar manifestadament en contra de l'ampliació del port i col·laborar o, simplement simpatitzar amb l'A.VV.

El President del CNE, a la darrera i recent assemblea de socis, va qualificar de "mala fe" el mòbil que impulsà alguns socis, membres alhora de l'A.VV, d'haver reunit el poder judicial per poder consultar els documents que l'article 15 c) dels Estatuts del CNE mana que siguin exhibits. I pel que se sap fins ara, no s'ha pogut constatar que el Sr. Ginard disposi de més poders sobrenaturals, a més del de discernir qui actua de bona o de mala fe. Si no, ja ens podem posar bé amb Déu, si és que aquest no resulta ser el propi Sr. Ginard.

A títol anecdòtic, només ens queda recordar que el Pregó de festes que pronuncià el Sr. Román Piña al CNE es titulava "Ètica i Societat". Es veu que el virus aquest que provoca caciquisme també provoca símptomes de cinisme. Per cert, diuen que el Sr. Oliver, Batle de Lluçmajor, es troba en estat ben greu d'infecció.

Els desitjam a tots, sobretot que recobrin la salut abans que no comencin brots aguts de major intensitat. ♦

L'Associació de Veïns de s'Estanyol

FORN DE PA
I
PASTISSERIA

Ca'n Lluc

Sant Llorenç, 78 - a - Tel. 66 06 69
LLUCMAJOR (Mallorca)

*Sabates
Ca'n Gramet*

Venda de mostres • Parells solts

C/. Bisbe Taixaquet, 6 - Tel. 66 03 74 • LLUCMAJOR

Xerrades de cafè

Una primera pedra que pot acabar a pedrades

Un que escoltava

- L'engrandiran, o no, al club nàutic de s'Estanyol?
- Jo crec que sí, perquè per les festes del Club, ja posaren la primera pedra.
- Això no vol dir res, perquè tal com està l'assumpte, i la forta oposició dels veïns i estiuiejants, a lo millor acaba a pedrades.
- Però també vol dir que si els responsables del Club s'han atrevit a posar la primera pedra, és que tenen el corresponent permís per posar totes les altres, fins a acabar les obres d'ampliació del Club.
- Això del permís també és un altre misteri, perquè no sabem qui el pot concedir, perquè el nostre Ajuntament diu que no l'ha donat, no sap quin projecte és el vertader, aprovat per la Conselleria de Costes.
- O n'hi ha més d'un?
- Al menys, dos.
- I quin és el bo?
- Vés a saber! segons l'Ajuntament, el que el Consistori va aprovar, però segons els estanyolers afectats, no en volen cap dels dos.
- O millor dit, que no es faci cap ampliació.
- Però, són la majoria d'estiuiejants o residents qui estan en contra d'aquesta ampliació?
- Això és el que s'ha de saber, perquè si són minoria...
- Sí, però si la minoria és la més perjudicada perquè és a la primera línia de la costa, pens que té uns drets que ningú no pot trepitjar.
- A és, els tècnics diuen que aquesta ampliació del Port tindrà un impacte ambiental negatiu per tota la zona.
- Què vol dir, això d'impacte ambiental?
- Home! que perjudica la natura, la mar, la terra, l'am-

bient...

- I també hi haurà manca de peixos?
- Probablement, sí.
- Idò si és així, no sembla gens convenient aquesta reforma.
- Però també hi ha veus a favor, que tant els fa com els fot, perquè diuen que l'ampliació donarà més vida a s'Estanyol, hi vendrà més gent i podran posar una farmàcia i així no haver d'anar a sa Ràpita o a Lluçmajor a comprar una capsula d'aspirines.
- Vaja, no diguis dois, que d'aspirines, en venen per tot.
- Sí, és vera, i crec que allò que volen els estanyolers és que no els espenyín la tranquil·litat i que s'Estanyol no es converteixi en un altre Arenal.
- Idò sí és així, aquesta primera pedra no hauria d'acabar a pedrades... ♦

21

Servei de begudes
i menjars de qualitat
a bon preu

Avda. Carles V
Tel. 66 11 17

DOLÇ I SALAT

FRUITS SECS • CONGELATS
POLLASTRES A L'AST

Plaça d'Espanya, 8 - Tel. 66 24 06 - LLUCMAJOR

SPORTS

ca'n salom

Cordelleria
i espadenyeria

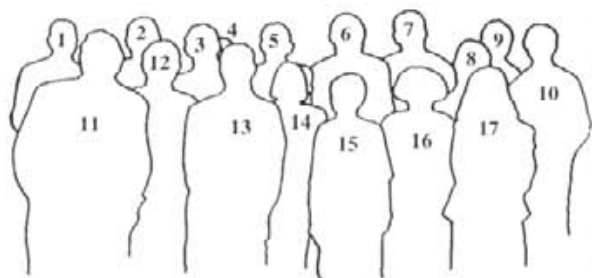

C/. Músic Joan Xamena, 12 • Tel. 66 14 84 • (Lluçmajor)

El nou Consistori

1. Rafel Gómez (PP)
2. Sebastià Artigues (PP)
3. Joan C. Jaume (PP)
4. Maria Nicolau (PP)
5. Joan Puigserver (PP)
6. Joan Gamundí (PSOE)
7. Antoni Garcias (PSOE)
8. Antoni Llompart (PSM)
9. Gregori Estarellas (PSOE)
10. Rafel Morales (PSOE)
11. Joaquín Rabasco (ASI)
12. Lluç Tomàs (PP)
13. Gaspar Oliver (PP)
14. Antònia Suñer (PP)
15. M. Maravilla Gutiérrez (PSOE)
16. Coloma Ramon (PSOE)
17. Joana Lluïsa Mascaró (PSM)

22

De noms i de llocs (XXVIII)

S'Estalella (II)

C. Calviño
J. Clar
F. Jaume
F. Mut
Fotos: C. Julià

Aquest segon estudi de la toponímia de s'Estalella està centrat en les barraques de pescadors que hi ha a sa Punta de Can Jaqueta. L'objectiu més important és la recollida dels topònims de cada un dels pescadors que tengueren la caseta o barraca allà i situar-les sobre el plànol. També volem esmentar que el present estudi vol esser una ampliació més dels que ja hi ha fets sobre s'Estanyol i en particular sobre s'Estalella. Recordem, entre d'altres, el Pregó de les Festes de s'Estanyol fet per Jaume Oliver i l'entrevista a Lluçmajor de Pinte en Ample que va fer a Madò Joana Aina "Cossi".

Per aquest motiu hem entrevistat a Damià Serra i Tomàs nascut el dia 22 de juny de 1909. Malgrat els anys que té la seva memòria és com un llibre obert, recorda fets, dites i cada un dels llocs on va viure el nin, així com les persones que va conèixer.

Volem citar aquí a Joan Clar "Bo-leno" perquè amb ell férem el treball sobre barraques, presentat com diguérem al IV Congrés Internacional de Pedra en Sec.

Damià Serra

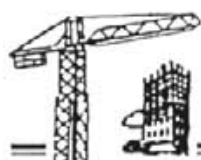
Abans d'adentrar-nos en el treball volem manifestar des d'aquestes pàgines que cal (seguint les pautes d'altres països europeus) conservar i preservar el patrimoni arquitectònic popular i cultural del nostre país, del qual en formen part les nombroses barraques (de roter, de carboner, d'alguer, de pescador, de trencador...) que s'estenen per tot el terme llucmajorer. Per aquesta raó creiem que és molt necessari així com hi ha un programa per restaurar les marjades de

la serra de Tramuntana -que es faci un inventari actualitzat d'aquestes barraques per procedir a la seva conservació. Des d'aquí volem animar les autoritats municipals i autonòmiques a tenir-ho present abans que es perdi per a sempre la barraca de pedra que és sinònim d'un procés històric, representatiu d'un tipus de poblament i d'aprofitament d'un territori típic de la Mediterrània. La importància que tenen des del punt de vista històric, antropològic i etnogràfic és immens.

-Què recordau de la vostra joventut?

-De molt petit vaig fer de mosso de sabater amb en Bonaventura Zanoguera a Can Tomassetes, en el carrer major, prop hi havia la fàbrica des Busques. Als dotze anys em posaren de mariner amb mon pare Joan i els dos meus germans, en Joan i en Gaspar, la barca era d'En Pedro Mataró i li deien "San Vicente Ferrer"; anàvem a Cabrera a l'hivern a agafar gerret, també anàvem vorera, vorera per la costa de Vallgornera, sobretot per sa Cova de Vallgornera. A l'estiu pescàvem xarxa prima i agafàvem de tot. Llavors vaig anar a s'Aguila, perquè no ens moríem de fam però no teníem un duro mai. En Damià "Barqueta" em va dir per anar a s'Aguila, tant a la d'en Font com a la des Bo-

CONSTRUCCIONS

LAMPINO, S.L.

Especialistes en reestructuració
de cases antigues

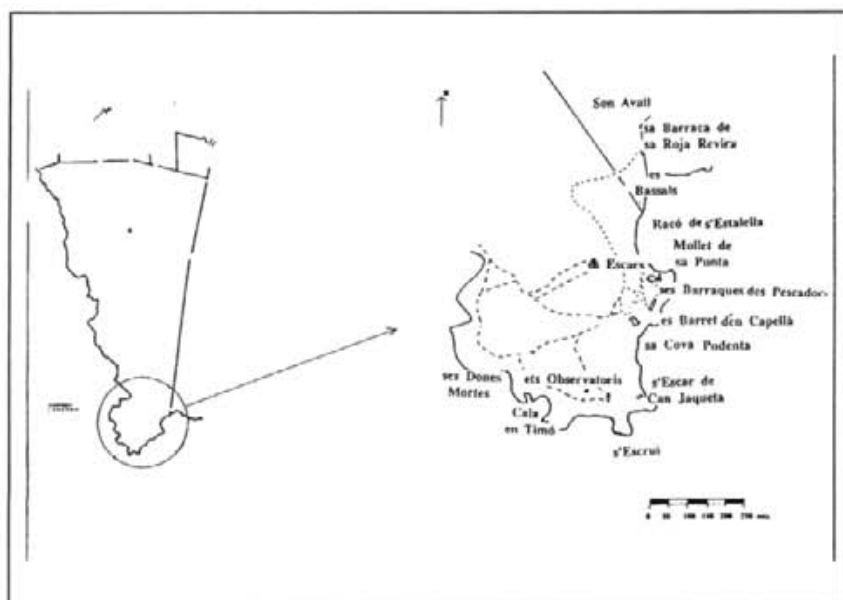
C/. Nord, 9 - Tels.: 66 04 88 - 66 17 61 - 66 08 38

Lluçmajor Serveis Informàtics, s.l.

Equipaments Informàtics - Servei Tècnic - Consumibles
Programació - Mobiliari - Material Oficina

Domingo Alcalá

Major, 107 - Telèfon i Fax: 12 07 97
07620 LLUCMAJOR (Mallorca)

rrassos. Després vaig anar a fer de missatge a Son Cortera i a Son Boscana, fins acabar de trencador (vaig treure marès pel senyor de Son Reïnés i pel senyor de Garonda a ses Roques Altes que pegaven amb la partió de s'Escalella). L'any 1959 vaig anar a treure el carnet de tractorista a Felanitx i vaig manar el tractor fins que em vaig retirar.

-Com eren les barraques dels pescadors?

-Estaven fetes de trossos de marès de les pedreres que hi havia per s'Escalella i per embarrat empraven les restes de vaixells que havien fonat i la mar treia per la costa. N'hi havia una que estava feta amb un palo i les barres travesseres eren les costelles del vaixell.

Hi va haver un vaixell que es va fonar a l'illa dels Conills a Cala Estreta i tothom se'n dugué coses. El meu conxo en Joan, germà de ma mare, se'n dugué un llit de ferro; un altre sa telegrafia que si no vaig malament

la Societat del Seguro la va fer entregar. Del palo en feren un molí per una pedra de dins Garonda. Va ser en Coix que era pescador i trencador i tenia taverna a s'Estanyol. Després va

fer un temporal i se va fonar de tot. Més tard els bussos en treien peces.

-De les barraques i casetes de sa Punta que ens podríeu contar?

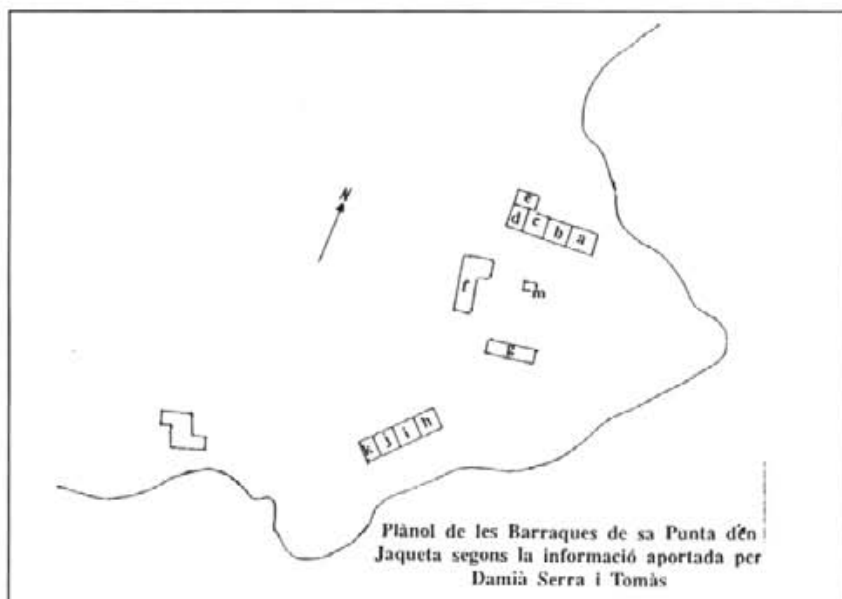
-Hi havia dins Garonda, prop del Bassal, la Barraca de "sa Roja Revira", que estava casada amb en Joan, un felanitxer que era pescador, tenia una barca que la treien a sa Punta. En es Bassal venien els pagesos a treure alga que l'empraven per l'era.

-De les barraques (que encara hi ha) hi havia:

(a) La d'en Damià "Barqueta", que descendia de Llucmajor, estava casat en "Na Paies"; se'n va anar a la Colònia, n'hi va haver d'altres que també hi anaren perquè a sa Punta el dia de temporal havien de treure les barques a terra i a la Colònia no importava perquè hi ha port natural.

(b) Barraca esfondrada. En aquell temps no hi havia ningú.

(c) i (d) Era tot una, hi havia el patró Damià "Punta" casat amb na Joanaina "Cossi", aquesta era del patró

CENTRE OPTIC EXPOLENT

C/. Sant Cristòfol, 30
Tel. 26 33 74
S'ARENAL

— LLENCERIA —

Llaços i Botons

— MERCERIA —

COSMETICA

PERFUMERIA

REGALS

ROBA INTERIOR

Infants, home i dona

C/. Major, 101 - Tel. 12 01 34 (Llucmajor)

Biel "Coix" que quan se'n va anar a sa Colònia va deixar la barraca a la seva filla i el seu gendre.

(e) Era un porxo on hi posaven el carruatge i el cavall que tenia i emprava per anar a vendre el peix a Lluçmajor. Jo també hi vaig veure d'allot deixar-hi una barca.

De les barraques que ja no hi són, hi havia:

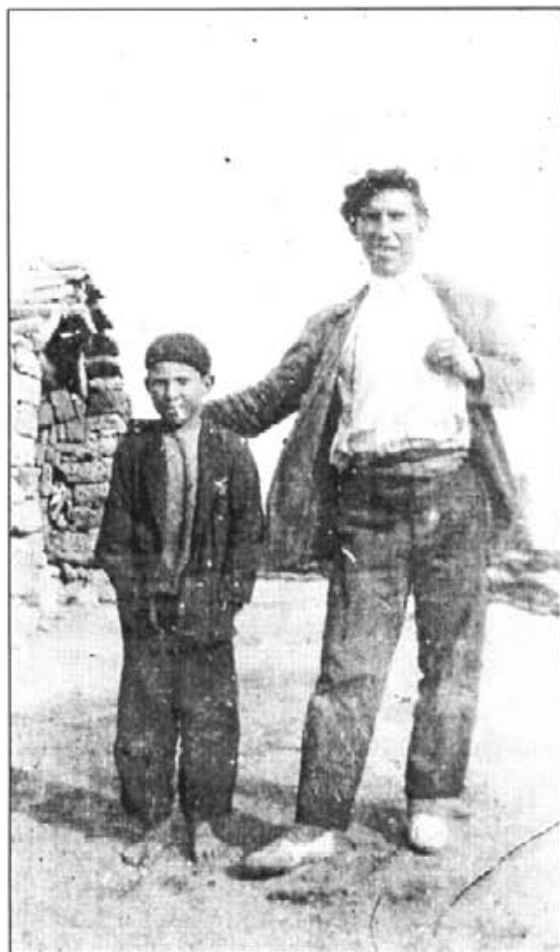
(f) La del concho Nicolau, no era pescador, era trenca-dor, feia marès per dins s'Estalella; era germà de la meua padrina. La meua padrina, a l'estiu, anava pels cocons de devora sa Torre de s'Estalella i agafava sal que llavors venia els pagesos. Llavors en aquesta barraca hi va estar en "Zepelin".

(g) La del padrí meu, en aquesta nosaltres hi passàrem quan el meu concho va morir ofegat. Hi havia aferrada a ella un forn i una barraca de carro que es veu a la foto.

També hi havia casetes fetes de marès i amb teulada:

(h) La d'en Baltasar "Tití" casat amb na Catalina "Revira".

(i) La del patró de Cas Capellà, cree que nomia Francisco. Aquests descendien de Lluçmajor pescava tot sol i era fadrí i no podia pescar amb xarxes perquè per poder fer-ho necessitaven un que dugués els remes, l'altre ha d'estirar les xarxes, quan les xarxes vénen de baix de la barca es diu "descobri" i quan vénen d'enfora diuen "amb ell". Aquest tenia un llaut de vela. Era molt bon pescador perquè sempre agafava cala-

Damià Serra (a la dreta) amb en Damià "Cossi" devora una barraca de carro de Sa Punta de Can Jaqueta.

mars i serrans.

(j) La de la Felanitxera.

(k) El tenyidor, aquest s'emprava per tenyir les xarxes, ho feien amb escorça de pi que duïen de la serradora de Can Seu, per tenyir empraven una caldera molt grossa. L'amo era en Bernadí de sa Felanitxera, allà també altres pescadors hi tenyen les seves xarxes. Nosaltres dins la nostra barraca teníem un tenyidor, que consistia

en una caldera grossa i un cupet on hi amollaven la xarxa; quan la treïen els degotissos també queien dins el cup.

(m) La cisterna era nostra i del concho en Nicolau, de vegades dúiem aigua dins botes amb el carro de l'aljub de s'Estanyol.

-Ens heu contat que el vostre concho va morir ofegat, com va ésser això?

-En Biel "Fuani" casat amb na Margalida "Bunyolina", el meu concho en Joan "Punta" i un altre que era català que algunes vegades pescava amb el meu concho s'anaren a Cabrera i ja hi havia un poc de mal temps. El darrer que els va veure va ésser en Tomeu des Molinar i eren al Blanquer, devora ses Illes i els va dir que el temps es posava molt malament i es concho meu li va dir que tenia "morenells" posats i ja no saberen res més. El meu concho era fadrí i germà de mare, la barca era grossa, l'havia feta fer el meu padrí a Porto Colom, el seu nom era "Sant Joan", tenia quaranta dos pams.

-Quines anècdotes ens podríeu contar?

-El meu padrí tenia una rota dins es Pinar i els conills s'ho menjaven tot, per això li deien sa Rota des Conills.

El meu pare i en "Catdem", amb algun altre anaren unes quantes vegades amb la barca a Alguer a cercar vint o vint-i-cinc bultos de tabac.

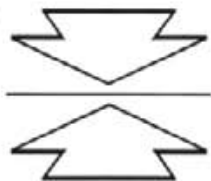
També record un refrany que diu: "Ets més carabassut que el peix de xarxa". ♦

**CENTRE RECONeixEMENT
MÈDIC - PSICOLÒGIC**

Antoni Isern Oliver

**CERTIFICATS MÈDICS
PER AL PERMÍS DE
CONDUIR I D'ARMES**

**OBERT ELS DILLUNS
de 17 a 19'30 hs.
C/ Antoni Garcias 1-A
Tel. 66 22 82 (Lluçmajor)**

METGE OCULISTA

Dra. Núria Busquets
(EQUIP CLINICA JUANEDA)

**CITA PREVIA
Tel. 66 22 82 - 28 94 58**

Entrevista

Joana Lluïsa Mascaró, regidora del PSM

"És necessària la veu nacionalista"

Catalina Font

Foto: Coloma Julià

La legislatura 87/91 va comptar amb un regidor del PSM, Maties Garcias Salvà i els comicis corresponents al 91/95 aquest grup polític va perdre el regidor per una mínima quantitat de vots. Ara, en aquestes darreres eleccions el Partit Socialista de Mallorca ha fet una pujada excepcional al nostre municipi i són dos els regidors que hi han entrat a formar part: el número 1 de la llista, Sr. Antoni Llompart Suau i la núm. 2, Joana Lluïsa Mascaró Melià.

És amb ella amb qui hem parlat per tal que ens comentés com veu la situació actual, l'esdevenir del nostre terme i totes aquelles qüestions que creiem poden interessar al seu electorat i als ciutadans, en general.

Recordem que dues dones havien passat, fins ara, pel nostre Consistori. La primera, Joana M. Nadal de l'actual UM i Margalida F. Salvà Mora, del PSOE a la passada legislatura. Tant una com l'altra no acabaren els anys pertinents i ara, en aquestes eleccions 95, són cinc les dones que formen part de l'Ajuntament de Lluçmajor: dues del PP, dues del PSOE i una del PSM, na Joana Lluïsa, amb qui hem tengut tot el gust de parlar. Té 36 anys, és casada i té una filla, na Maria Antònia. És mestra d'escola

i actualment està al Col·legi Públic na Penyal, a Cala Millor.

FAREM UNA OPOSICIÓ FERMA I DIALOGANT

-Com valoren el resultat d'aquestes darreres eleccions municipals i autonòmiques i l'entrada, novament, del PSM al Consistori llucmajorer?

-Ho valoro d'una forma molt positiva. Ha suposat una pujada molt considerable per al PSM, que ha duplicat el percentatge de vots, tant a l'Ajun-

tament com al Parlament. La veu nacionalista era imprescindible dins el nostre Ajuntament i és important haver aconseguit dos regidors.

-Quina és la causa, segons tu, de l'èxit del PSM en aquestes eleccions, a casa nostra?

-Pens que hi ha diferents causes: la societat veu cada vegada més clara la necessitat de no ser governats per partits que depenen de Madrid. D'altra banda hi ha una preocupació creixent pels temes medioambientals (s'Estalella, s'Estanyol...) i també crec que una de les causes d'aquest èxit ha estat la molt bona campanya del PSM a Lluçmajor.

-Fins ara, la presència de la dona al nostre Ajuntament ha estat escassa i breu. Ara sou cinc dones al Consistori. En quina mesura pot variar la labor municipal amb aquesta presència femenina?

-No m'agradaria que s'esperés una actuació diferenciada de les cinc dones per la nostra condició femenina. Som cinc persones que ens presentarem en diferents candidatures, encapçalades pel nom de diferents partits i amb uns programes electorals concrets i que, com la resta de les persones de les llistes, tenim les nostres limitacions i les nostres capacitats.

-En el teu cas concret, et veus amb cor d'estar-t'hi els quatre anys?

-Quan vagi assumir ser la número

27

expert

ELÈCTRICA

Calafat

Sens dubte te convencerà

**INSTAL·LACIONS - SERVEI TÈCNIC - ELECTRODOMÈSTICS
OBJECTES DE REGAL - CLUB DE VIDEO**

C/. Sa Fira, 3 - Tel. 66 19 01 (Lluçmajor)

C/. Nou, 85 - Tel. 65 28 36 (Campos)

dos de la candidatura, ho vaig fer per estar-hi els quatre anys.

-Ho tenen més difícil, les dones?

-En general, sí, encara pareix que hi ha una part de la societat que pensa que el paper de la dona no passa per temes com la política. Però sortosament les coses van canviant i la composició de l'actual consistori n'és un bon exemple.

ESPERAM QUE CANVI EL CLIMA POLÍTIC D'AQUESTS DARRERS VUIT ANYS

-Quin paper jugarà el PSM durant aquesta legislatura?

-En Toni Llompart ho va deixar ben clar el dia de la constitució del nou Consistori: una oposició ferma, però dialogant i constructiva. La col·laboració amb l'equip de govern en els temes que puguin coincidir amb el nostre programa i una vigilància estricta dels temes mediambientals.

-Què espera el PSM dels quatre anys de tasca municipal? Amb quines dificultats principals topareu?

-El PSM espera que la majoria modifiqui el comportament dels últims

quatre anys i que faci possible la participació de l'oposició a la governabilitat establint canals de diàleg. Espera també que s'obri l'Ajuntament a la participació ciutadana i que no es tracti de manera privilegiada cap grup i que tampoc no se n'exclouï cap. També esperam que es resolgui la situació financera d'una manera transparent, que s'avanci en la protecció del territori i en els serveis socials i que canviï el clima polític dels darrers vuit anys, que es pugui debatre qual-sevol tema sense utilitzar les desqualificacions personals ni els pamflets anònims.

Quant a les principals dificultats cal esmentar que no podem formar Grup propi, compartirem el Grup Mixt amb un regidor d'un altre partit. I el reglament no deixa clares les nostres opcions de participació.

Ens podries comentar el primer enfrontament del Batle amb el vostre partit?

-Nosaltres pensam que l'Ajuntament som tots, partit que governa i oposició. En un acte tan solemne com és el de la constitució de la Corporació i elecció de Batle, s'han de sentir totes les veus.

Sembla que el batle no ho entén així i que es va prendre com un greuge personal la nostra postura, a pesar que havíem fet saber als dos partits amb possibilitats d'obtenir la batlia que demanàvem la paraula, com ho vàrem fer. ♦

Viajes **Xaloki, s.a** G.A.T. 687

I ara també al SUPERMERCAT PROHENS de
dilluns a divendres de les 17:30 a les 19:30
hores Tel. 12 01 64 • LLUCMAJOR

PONT DE L'ASSUMPCIÓ

PIRINEU ARAGONÈS,
LOURDES

i ANDORRA 52.500.-

PORT

AVENTURA ..... des de 9.900.-

CANÀRIES

(juliol) ..... des de 50.800.-

VIENA

..... des de 59.600.-

LONDRES

..... des de 48.900.-

PRAGA

..... des de 69.900.-

C/ Maria Antònia Salvà, 38
Tel. 26 74 50 • Fax. 26 90 00

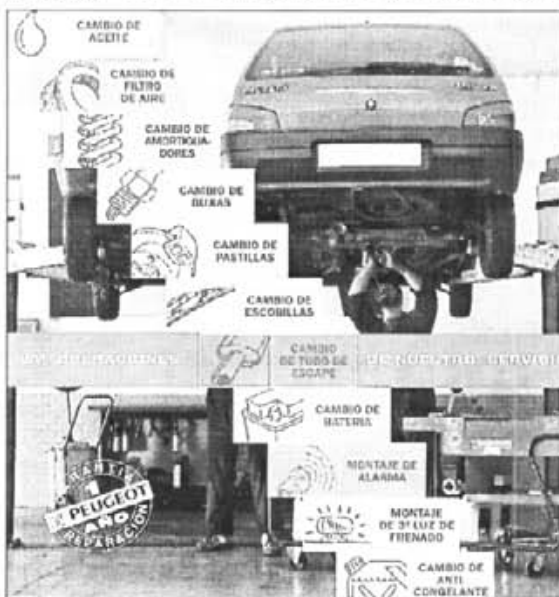
S'ARENAL

TALLERS **MARINA**

AGENT OFICIAL PEUGEOT

DESCOMPTES ESPECIALS
A TOTES AQUESTES REPARACIONS

C/ MARINA, 104 - TEL. 66 05 21
EXPOSICIÓ I VENDA: C/ MARINA S/N. - LLUCMAJOR

D'ofici ... llenyater

Joan Quetglas Capellà

Celso Calviño
Franc Jaume
Joan Jaume
Fotos: Coloma Julià

Per l'entrevista d'aquest mes sobre oficis ens hem dirigit a Joan Quetglas Capellà, nascut a Lluçmajor el dia 23 de gener de 1917. És una de les persones que sap més de pins i de tallar llenya i va començar aquesta feina als deu anys acompanyant al seu pare ja que segons ens contà li agradava més tressar pel pinar i cercar niers que anar a escola. El seu pare li va fer una destrall petita i així va començar a conèixer l'ofici; els vespres anava a escola amb D. Pedro Tous a l'Escola Pública de devora Can Punyil. Quan es va casar va passar a fer feina a Prefama fins que es va jubilar.

-Com es feia aquesta feina?

-Tots els llenyaters i carboners procedim de sa Muntanya. El meu padrí en Joan Quetglas Seguí era de Bunyola i va fer de merceder (venia someres i muls en el Cellar del Camí de Ciutat, també va fer carbó en el molí de devora l'estàtua del Pas-seig), llavors el meu pare que nomia Mateu va agafar l'ofici de llenyater i de jove va anar a la muntanya, pel Teix i pel Gorg Blau. Abans els d'aquí anaven a Bunyola i després ells venien cap aquí.

Posteriorment el meu pare va passar d'encarregat general de la serradora de can Seu, en temps del pare de D. Jaume i es cuidava de tot, d'estimar el valor dels pinars que es venien i de llogar els homes necessaris per dur endavant aquesta feina com eren els carreters o traginers, els llenyaters, etc. Fins i tot, algunes vegades, ell també tallava.

A vegades si els doblers li bastaven comprava pinarets petits i, en

cas contrari els comprava per Can Seu.

-Qui feia la feina?

-Com vos he dit abans, el meu pare que era l'encarregat llogava a totes les persones necessàries, que eren: els talladors, els carboners, els paredadors, els traginers, a vegades també hi feien feina els homes de Can Seu, d'ells record mestre Baraeta i un que va venir de Bunyola. Aquest darrer carreter tenia un mul i un ase i posava l'ase al davant, tenia un carro molt reforçat i si els altres traginaven una tonelada ell en traginava una i mitja, guanyava molt més.

-Quina relació hi havia entre els paredadors i la feina de tallar pins?

-Nosaltres quan tallàvem la llenya de prop de les parets les espenyàvem i a vegades estaven espenyades i les fèiem arreglar ja que això entrava dins el pressupost del tracte. Per això cercàvem els paredadors.

Alguna vegada era el mateix amo qui els cercava.

Les parets noves de Son Marionet són manades fer per nosaltres.

-Com es feia el tracte?

-L'amo o el senyor de la finca anaven a Can Seu o directament al meu pare i li deien: volem vendre el pinar. En aquell temps hi havia un funcionari (que no era de Lluçmajor) i primerament hi anava i deia els pins que es podien tallar, dos aquí, tres allà, saltejats i segons l'espès que fos el pinar, llavors els senyaven amb un cop de destrall, normalment eren els més grossos. També a vegades ho tallàvem tot ja que es treia el permís per fer conradís.

Quan els pins estaven senyalats l'amo de la possessió ho comunicava a cada una de les serradores de Lluçmajor i fins i tot de fora poble, com era el cas de Bunyola, i llavors venia el pinar al qui ho pagava millor.

Seguidament el meu pare hi anava i els contava i mirava un per un, el seu pes, aquest fa set, aquest fa vuit, aquest fa onze; també les branques i ho donava al tècnic de Can Seu que feia un resum on hi constava tant de branques per fer faixines, tant per fer posteta, tant per fer carbó, tant per fer capsos... Llavors feren l'oferta i si s'entenien amb l'amo feien el tracte.

-Quines altres serradores hi havia en aquest temps a Lluçmajor?

-Jo vos parl del temps d'abans de la Guerra, hi havia la de can Seu, la de can Puigserver i la de can Me-co.

La de can Seu quan vaig tornar de la guerra ja es dedicava més a la farina que a la fusta i jo vaig passar a fer la feina que abans feia mon pare a can Seu, això és comprar pins, per a Can Puigserver. Aquesta no feia tanta feina i a vegades jo i el

meu germà compràvem pinarets i garrigues i també esmotxàvem per nosaltres.

-Les capses on anaven?

-Es pot dir que tot anava a València per les taronges i hortalisses.

Les serradores feien postetes i les posaven en trossells (fardos). De postetes en feien de dos pams i de metre. A València llavors muntaven les caixes.

-Com ho fèiem per tallar els pins?

-Nosaltres solíem treure per metre, això és tallàvem el pi de deu en deu pams i així quan anaven a la serradora ja tenien la mesura correcta. Del tronc del pi tallat quedava una part que no servia i li dèiem el sobrant, aquest podia fer qualsevol mida. La part bona per fer postetes havia de fer pel cap prim dotze centímetres de diàmetre. Si no feia aquestes mides no servia i no es pagava a preu de metre. Aquest sobrant s'emprava per fer carbó i no per a caixes.

De pins n'hi havia de moltes de classes, un pi normal feia quatre quintars i deu, dotze o vint els grossos. Jo he vist pins centenaris de cent i de cent vint; en tallàrem un de dos cents deu quintars a Son Hereu, era un pi que tothom anava a veure. El quintar feia quaranta dos quilos i mig.

-Com començava la feina de tallar el pi?

-El tallàvem amb una destrat, normalment ho fèiem per colles; crec que som l'únic que he tallat pins tot sol, i ho feia posant una verga d'ullastre de cap a cap de verdut.

Primer tallàvem el pi amb la destrat, a Son Fullana el pi amb la destrat, a Son Fullana el pi amb la destrat de grossos, estaven dins un hortal de devora les cases; un va estar foradat, els altres dos no, i amb el mateix tallar el pi vaig fer dues gavetes, sense canviar els peus fèiem els quatre talls i el tall de ras li donava cap a dins terra i arribava a fer un cocó. Quedava un clot que l'amo em va dir serà per banyar-se els porcs.

Quan queia li llevàvem les branques i de la part gruixada d'elles, que li deim tió de foc, en feien carbó. A Can Seu tenien en el pati dues sitges que sempre cremaven.

El tronc l'anàvem tallant cada dos metres deu i en el cap sobrant si feia més d'u cinquanta el deixàvem

i servia per fer fustetes. Això li dèiem tallar metre.

Les branques les trossegàvem per fer llenya per les cuines econòmiques o carbó.

Les eines eren el verdut, la destrat, un perpal i els carros per tragar. El verdut sempre l'esmolàvem nosaltres.

La verga d'ullastre que posava el verdut, millor si era seca, jo l'agafava d'un any per l'altre; sempre en tenia tres o quatre a casa meua. Feia un osca a les manetes del verdut i amb un pernet l'estrenyia bé i l'estirava. Jo posava una soca abaix i devora de cada tall quan el pi queia quedava a l'aire i s'anava obrint. El perpal era perquè si el pi s'assolava jo tot sol no el podia serrar i amb el perpal l'alçava. Un de Bunyola que va venir me mirava i em va dir: "Encara no havia vist mai tallar un pi a un tot sol".

-Guanyava molt un tallador de pins?

-Normalment sempre anàvem a escarada, algunes vegades per a can Seu per la confiança que hi havia amb el meu pare anàvem a jornal.

Jo quan va esclatar la guerra vaig entrar de soldat i vaig estar en el Tercer Batalló, vaig fer set anys de servei militar i fins i tot vaig anar al desembarcament de Menorca. Vos ho cont perquè quan vaig venir de la guerra, les coses havien canviat i el meu germà cercava gent per fer feina; en el 36 el jornal d'un dia eren dues pessetes els qui picaven o tallaven pins i després de la guerra cobràvem cinc duros cada dia i em vaig posar amb el meu germà que feia feina per a can Puigserver i també per a ell. Era molt negociant. Abant a escarada es pagava a vint cèntims el quilo.

-Qui feia feina a la serradora de can Seu?

-Hi havia tres senfins i tres homes que tot l'any hi feien feina.

-A quines possessions anàreu a tallar pins?

-Quasi puc dir que per totes on hi ha pinar. Els millors pins són els de Gardonda i Son Avall.

Allà on vaig tallar tres anys de tira va esser a la finca del Capellà Rectoria, a l'altra part del Puig de ses Bruixes, a la part que dona a la galta des Clot de l'Infern, son Roig, dins la part d'Algaida. Ho tallàvem per a can Seu.

-També netejàveu garriga?

-Era quan havien de fer conradís. Si nosaltres vàiem que podíem treure el jornal amb la venda de la llenya, ens quedàvem amb ella, però si no dèiem a l'amo que a més de la llenya ens havia de donar un tant. Ho llevàvem tot, mates, ullastres, estepes... Unes vegades fèiem el tracte i altres vegades no, ja que tot-hom estirava.

Fèiem rabasses, feixos per fer formiguers. També veníem feixos a les teuleres.

De les rabasses de mates i dels ullastres en fèiem carbó i també les veníem per les cuines econòmiques. La rabassa es venia més cara perquè és més forta. Per fer carbó la llenya millor és la d'alzina, la d'olivera i la d'ullastre. De la llenya de pi i de la mata surt un carbó molt fluix.

-D'alzines en tallàreu?

-En vaig tallar a ses Arnaules. Hi ha un torrent i allà hi havia devers trenta alzines grosses que feien aglans pels porcs. N'hi va haver una que va fer sis camionades de llenya. En aquells temps els camions podien transportar devers vuit tonelles. La llenya d'alzina l'empraven per fer cubes i llantes de carro.

-Quines diferències hi ha entre els pins?

-Els pins de sa Marina són més gratolluts, això és que els cuidaven més poc i creixien més poc. Per fer postetes són millors els des Puig.

El metre de la part d'Algaida és més bo, el pi té el tronc més net i la caixa es pagava més cara. Quan feien postetes es tudava manco.

-Quan s'han d'esmotxar els pins?

-Altres temps els pins es podien esmotxar a qualsevol temporada, però ara no es pot fer degut a la sequedat, ara si ho fessis a l'estiu de deu se'n moririen nou. La garriga abans sempre estava humida.

El pi no s'ha d'esmotxar quan té la borra groga perquè fan la saba. Això ocorre a l'estiu, devers juny o juliol. Si li fas un tall a la pell la té fluixa i si el talles ell estreny. Quan no té saba té la pell forta i li pots fer el que vulguis ja que és molt mal de matar un pi. Si té saó no se'n tem, encara que plori però si té sequedat es mor. En aquell temps ja es sabia que no s'havia de fer i molts d'amos ens deien no els esmotxeu ara i jo si

veia que hi havia humitat els deia no passeu pena.

Per esmotxar miraven els colls, cada any o dos li surten ulls i si vols tenir un pinar ben arreglat li has de deixar tres o quatre colls, ja que li lleves el que li xupa de baix i es fa més alt. D'aquesta manera va més car el metre.

Quan talles els pins segons a quina època no passa res el lloc on estava s'eixuga i ja està, però la temporada de borra (durant un mes o mes i mig) a dins el cocó la saba puja i s'omple, fa com un oli; jo untava la sola d'esparg de les espardenyes i quedava com el ferro.

-De pins vers en tallàreu mai?

-No, jo solament en sé dos per tota sa marina, un era a can Garra Seca.

-El temps del vostre pare empraven ases o someres quan tallaven el pinar?

-A la muntanya sí, per sa Marina no. A son Roig els pins de damunt els baixàvem i fins a mitjan puig com que havia veles o marjades els tiràvem per avall, però de la segona marjada l'haviem de davallar en bísties i era perillós. Empràvem un tirant, fermàvem cinc o sis pins, i darrera amb una cadena feiem un aro, i l'home que manava la bístia frenava perquè els troncs no fessin més via del que tocava.

Un que era randino i li deien "s'Estanyer" tenia una muleta i pareixia un ca, la tenia ensenyada i l'enviava d'una part a l'altra tota sola, això era a llocs sense perill.

-L'escorça del pi la veníeu?

-Quan havíem serrat el pi per metre llavors el pelàvem amb la destal i la posàvem a dins unes sàrries que ens deixava el qui la comprava. L'escorça l'empraven per fer polvos i suc per tenyir les xarxes. La veníem a un que li deien en Martinet que vivia al Passeig i la duia a vendre llavors a Palma.

L'escorça anava barata i a can Puigserver ens la regalaven i nosaltres i dúiem les dones per recollir-la.

-Voleu contar qualche anècdota?

-Mai tallàvem cap branca abans de serrar-lo i una vegada vaig anar a s'Arenal a tallar-ne un que estava ben enmig de dues casetes, dins es Torrent des Jueus i estava ple de gent que mirava i tots feien comen-

taris: "Tomarà qualche caseta". Quan talles un pi aquest pot tombar cap a tres llocs, a l'esquerra, a la dreta o davant, mai ve cap a tu i si està ben dret tu ets l'amo. Els talls que fas amb la destal o amb el verdut els diuen cordons i si el vols fer caure a la dreta no li has de deixar cordó a la dreta i si vols que vagi cap a davant tu li fas dos cordons un a cada costat i tu el domines amb la destal, és com si maneges un volant, i a poc a poc li peques copets abans de que t'arranqui. Aquest pi

va caure ben enmig de les dues cases. Jo emprava també uns tascons.

Vaig esmotxar els de Son Lluís, els Pins que hi ha a cada part del camí que van a les cases. Al senyor li agradava molt mirar des d'un terrat i li tapava la vista i jo pujat a un d'ells amb una bandera li feia senya i si la branca el molestava ell me contestava amb una altra senya feta amb una altra bandera i jo la tallava.

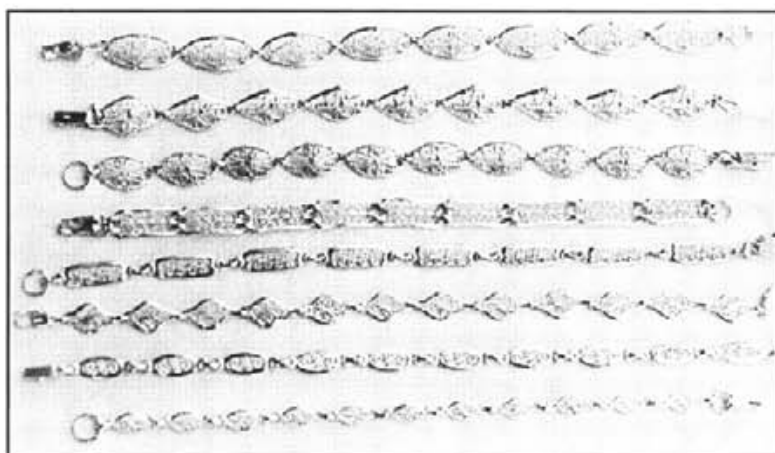
De sitges també en vaig fer a son Catany i a son Marionet, això era quan no ens pagaven bé la llenya. ♦

FABRICA DE JOIERIA GARAU

(Ca'n Caieta)

Fabricant Illes Balears 030

Només es fabrica amb or de primera llei (18 K)

ESPECIAL COMUNIONS

JOIES D'ESTIL MALLORQUÍ

Granets Polseres mallorquines

Cordoncillos Arracades

Aros etc, etc.

NOVETAT ESPECIAL:
Fotos gravades en plaques d'or

C/. Born, 29 - Tel. 66 04 03 - LLUCMAJOR

Presentació de "La lliçó lingüística de Maria Antònia Salvà"

Salvador Reus

En fer la presentació del Dr. Joan Veny com a pregoner de les fires de l'any 1974, la Sra. Aina Moll deia que, quan li ho proposaren, va acceptar immediatament perquè "per a mi era un honor presentar el Sr. Veny, filòleg distingit i molt amic meu d'ençà de la nostra època d'estudiants". A mi em va passar una cosa semblant quan el Sr. Regidor de Cultura, En Mateu Monserrat, em va telefonar a l'Institut per proposar-me de presentar el llibre *La lliçó lingüística de Mª Antònia Salvà*.

En el meu cas concret vaig tenir la sort i el plaer d'esser alumne del Dr. Veny a la Universitat de Barcelona: **sort** per haver pogut seguir les explicacions d'un dels filòlegs més prestigiosos de l'actualitat a nivell internacional i el més important en la seva especialitat: la **Dialectologia catalana**; i **plaer** perquè el Dr. Veny frueix, passa gust, s'entusiasma explicant i sap transmetre aquest entusiasme i passió als seus alumnes, a més a més ensenya d'una forma amena, utilitzant anècdotes divertides ("I llavors diran que l'etimologia no és divertida!" -Quim Monzó dixit). En definitiva, sap combinar perfectament el rigor i l'amenitat a les seves classes, i tot això acompanyat amb un caràcter afable i senzill; en aquest punt subscriu les paraules de l'escriptor Ramon Solsona, ex-alumne seu també, al diari *Avui* el febrer del 1992: "Essent un autèntic savi com és, té un capteniment modest, senzill. Explicava amb un to d'humilitat que no li he conegut a cap altre professor, era molt respectuós amb l'alumne, fins i tot quan un de nosaltres preguntava autèntics disbarats".

Vàrem iniciar, doncs, una relació molt cordial en aquells anys (afavorida, també, pel fet d'esser tots dos mallorquins i de tenir jo arrels camperones), relació que s'ha mantengut i enfortit al llarg dels anys, ja que ens hem anat veient regularment a cursos, congressos, etc.

Per tot això, el fet de tenir l'oportunitat de presentar avui aquest llibre

és, per a mi, una manera modesta de demostrar al Dr. Veny l'agraïment per tot el que m'ha ensenyat i per honrar-me amb la seva amistat.

El Sr. Veny, com és sabut, va néixer a Campos, fill de pare camperer i mare llucmajorera. Quan encara era un al·lot, arran de la realització d'un treball escolar, va haver d'anar a consultar uns documents a l'arxiu municipal de Campos i va poder comprovar que els més antics (dels segles XVII, XVI, XV...) eren escrits en la seva llengua, aquella que (eren els anys 40) només es podia usar per parlar amb la família i els amics, però no per escriure i que ni tan sols era ensenyada a l'escola. Això va fer que s'adonés de la riquesa de la llengua pròpia i del fet que havia tingut un passat plenament normal, en què era utilitzada a tots els àmbits, com qualsevol altra llengua de cultura. Va esser aleshores quan decidí dedicar-se al seu estudi. Cursà la carrera a Barcelona i, posteriorment, completà estudis a Lovaina i Poitiers. És va doctorar l'any 1956 amb la tesi *Paralelismos léxicos en los dialectos catalanes* (Les tesis, aleshores, no es podien presentar en català), de la qual voldria destacar una de les idees bàsiques de l'autor: el Dr. Veny,

aplicant la teoria de les àrees laterals de Bartoli, es va fixar, quan residia a Lleida on era catedràtic de francès a l'Institut, que hi havia una sèrie de similituds lèxiques entre el lleidatà i el balear (àrees laterals del català) que, en canvi, no es donaven amb el català central (de Barcelona, Girona...); així, per exemple, els casos de **arena**, **besada**, **granera** i d'altres, paraules balears que retrobava a Lleida, Tortosa i València, però no a Barcelona o Girona, on han estat substituïdes per formes més recents: **sorra**, **petó** i **escombra**, respectivament, ja que les zones centrals de les llengües són, segons Bartoli, més innovadores. M'he allargat un poc en aquest punt, però és per fer notar que l'estudi aprofundit dels temes lingüístics serveix per desfer prejudicis fruit, generalment, de la ignorància de la cultura pròpia de Mallorca, ignorància que ha estat imposada durant molt de temps: Així, per exemple, quan un mallorquí diu: "**granera** i **arena** són paraules ben mallorquines, es catalanes diuen: **escombra** i **sorra**" ha d'anar alerta, primer, a confondre Catalunya amb Barcelona, com passa sovint, i, segon, a parlar alegrement de qüestions que no domina encara que, com he dit, no és per culpa seva, i que requereixen molts anys d'estudi com els que els ha dedicat i dedica el Dr. Veny, qui, a més, ha viatjat molt per les diferents contrades de parla catalana fent-hi enquestes dialectals.

Entre els diferents llibres que ha publicat hi destaquen: **Els parlars catalans**, una imprescindible per familiaritzar-se amb els diversos dialectes catalans. **Estudis de geolingüística catalana**, que aplega diferents articles apareguts abans a revistes especialitzades, un d'ells, per exemple, sobre la forma balear **uís** (=atxem, esternut). **Introducció a la Dialectologia catalana**, on tracta qüestions de mètodes sobre la recerca dialectal. **Mots d'ahir i mots d'avui**, on hi ha, per exemple, un article sobre els noms dels vins catalans, ben interessant i original o un altre sobre l'etimologia popular ben

divertit. **Dialectologia filològica**, on estudia el lèxic de diccionaris antics (com el de Pere Torra del s. XVII) i l'ús de dialectalismes a la llengua escrita en autors de diferents èpoques (des del s. XIV fins a l'actualitat).

Vull destacar el pregó de fires, ja citat, de l'any 1974 que va llegir en aquesta mateixa sala, titulat: **Llucmajor a través de la seva toponímia**, on trobam exemples d'aquella amenitat de què parlava abans amantada amb unes gotes de poesia; diu l'autor al començament: "per la santmiquelada quan el sol ha mudat la seva ardor en tebiesa, quan acaba d'encetar-se l'any agrícola i quan els al.lots -camí d'escola- llueixen carteres i llibres nous, comencen les fires de Llucmajor" i un poc més en avant: "el temps que, amb la complicitat dels homes, espenya i derrueix tantes coses belles no ha pogut tallar la continuïtat d'aquestes fires". Crec que podem parlar del Dr. Veny com d'un "poeta de la filologia".

Ha participat a molts de congressos (Estrasburg, Amsterdam, Lisboa, Madrid, Nàpols, Frankfurt, Tampa, Lieja, Budapest, etc. etc.) on ha presentat ponències i comunicacions. Ha publicat, igualment, multitud d'articles a diferents revistes.

És l'impulsor i director de l'**Atlas lingüístic del domini català**, per a la realització del qual ha fet multitud d'enquestes dialectals a persones de tot el domini lingüístic. Col.labora en l'**Atlas Linguistique Roman**. És catedràtic de Filologia Catalana a la U.B., vice-president de la Secció Filològica de l'I.E.C. (que ve a ésser l'Acadèmia de la Llengua Catalana) on, actualment, s'està redactant la nova edició, molt augmentada, del **Diccionari General de la Llengua Catalana** (El Diccionari Fabra) en què s'incorporaran molts dialectalismes mallorquins i balears. És president de l'AILLC, associació que aplega estudiosos del català d'arreu del món.

Bé, i passant ja al llibre **La lliçó lingüística de Mª Antònia Salvà**, n° 7 de la col.lecció **Papers de s'Allapassa**, publicada per l'Ajuntament (col.lecció destinada a fomentar la investigació sobre la nostra insigne escriptora, així com a divulgar els mèrits de la seva obra entre el públic en general i els estudiants en particular) podem dir que aquest treball que el Dr. Veny llegí en aquesta

sala el 22 de desembre de 1994, "contribueix a enriquir notòriament aquesta col.lecció" com afirma el Sr. Monserrat al pròleg. Col.lecció en què han intervingut noms importants com el de Miquel Sbert, Jaume Vidal Alcover (ja traspasat), Margalida Tomàs, Miquel Gayà, Baltasar Coll i Bartomeu Matheu.

El Dr. Veny estructura el llibre en tres parts, que podríem denominar, com a les obres de teatre clàssiques, plantejament, nus i desenllaç.

A) **Plantejament**: L'autor, després d'indicar-nos que es va iniciar en la lectura en la llengua pròpia d'una manera autodidacta, gràcies a les poesies de M.A.S. i a les **Rondaies mallorquines** de mossèn Alcover, ens diu quin serà el tema del seu treball: "**L'actitud lingüística de la nostra literata**" i el justifica pel fet d'haver-se dedicat des de la seva joventut "a l'estudi de la llengua i les seves varietats", així com per les seves "arrels llucmajoreres per part materna".

Un cop fixat el tema d'estudi i després d'haver-se referit a les aportacions, quant a lèxic i cançons populars, de M.A.S. al **DCVB** i al **Cançoner Popular de Catalunya**, l'autor passa a la part central del treball: el

B) **Nus**: on ens parlarem d'una faceta molt important de la nostra escriptora: la de **traductora** i, concretament, de l'obra **Mireia** del Nobel provençal Frederic Mistral, obra que va traduir "sense cap diccionari ni gramàtica provençal", gràcies a la seva intuïció i a la gran semblança entre ambdues llengües. Al Dr. Veny li interessa destacar el **model de llengua** que va utilitzar M.A.S. en aquesta traducció: La 1ª versió era escrita en un mallorquí col.loquial, amb elements semblants al provençal, que la Secció Filològica de l'I.E.C., amb el poeta Josep Carner al capdavant (qui, per cert, va ésser l'introduïdor de M.A.S. a Catalunya) va modificar per acostar-la a la llengua literària. Na M.A.S. comprenia la necessitat d'aquests canvis en benefici d'un català més culte, però li sabia greu que es fessin, perquè algunes formes típicament mallorquines eren idèntiques a les provençals: "Prou en capia les raons, però el cor en protestava" ens diu a **Entre el record i l'enyorança**.

El Dr. Veny es fixa que, malgrat

les protestes de Miquel Ferrà, M. Costa i Llobera i mossèn Alcover, els canvis no varen ésser tants i que es respectaren moltes formes i variants típicament mallorquines i, ja a la 2^a i 3ª edicions, la majoria dels canvis afecten la versificació, però no a la llengua. M.A.S. es va mostrar agraïda per aquest fet i, per això, les seves relacions amb en Pompeu Fabra, artífex del català normatiu modern, varen ésser molt cordials.

Aquest fet ens du al tercer apartat:

C) **Desenllaç**: Diu Joan Veny: "M.A.S. Havia comprès la necessitat d'un model unitari per a l'expressió formal i literària". És així com passa a totes les llengües de cultura, on hi ha un model de llengua que és el que s'ensenya a les escoles, s'usa als mitjans de comunicació (ràdio, TV, premsa...) i serveix per entendre's els parlants dels diferents dialectes. Ara bé, "al costat d'aquesta varietat literària s'havia de respectar (...) el llenguatge col.loquial amb tota la seva gràcia i espontaneïtat". El llenguatge col.loquial que és el de la comunicació informal, espontània, familiar, o sigui el mallorquí de cada dia. Clarament M.A.S. és partidària de la unificació del llenguatge escrit "però no del llenguatge parlat" (unificació aquesta darrera que, diu, "no serà possible mai").

M.A.S. sabia que qualsevol llengua de cultura (castellà, francès, anglès, alemany...) té aquests dos nivells i que, sense la unificació de la llengua literària, un idioma està condemnat a la substitució, com remarca el Dr. Veny: "un registre que ens volien substituir per una altra llengua", en una clara al·lusió al castellà.

Aquesta és la senzilla lliçó de lingüística de M.A.S., magistralment exposada pel Dr. Veny i que com diu ell mateix: "malauradament, encara molts mallorquins no han après".

Esperem i desitgem que, gràcies a la doble lliçó d'aquest llibre, un bon grapat de mallorquins s'adonin de la vàlua de la seva llengua i de la feina que encara queda per fer per restablir-li la dignitat.

Moltes gràcies. ♦

Sa penya d'es falcó

Ja tenim nou Ajuntament. Es confirmaren els pronòstics i cada partit va votar el seu propi candidat. Així que no hi va haver pacte, al manco amb llum i taquígrafs, i de moment, Gaspar Oliver i el Partit Popular governaran en minoria a la Casa de la vila.

La calma i solemnitat de la sessió de constitució gairebé va acabar en tormenta just quan es va concloure la protocolària imposició de medalles. Per uns moments va parèixer que havien posat en marxa la "moviola" i tot era una repetició de qualsevol dels plens celebrats fa uns mesos, això sí, amb diferents protagonistes.

***

Per ara, al manco oficialment, encara no se sap res del repartiment de competències ni qui seran els responsables de cada una de les àrees de gestió municipals. Tothom esperava amb expectació la sessió plenària del mes de juny que al final no es va fer. Diuen que Sant Joan i el fort temporal varen tenir la culpa.

L'Òliba assegura que no hi haurà massa sorpreses a les comissions claus. L'antiguitat és un punt més i els regidors que repeteixen han de fer servir la seva experiència.

***

Tots els pronòstics coincideixen en què la capgirada serà espectacular pel que fa a Cultura. Les "Nuevas Gene-

raciones" arriben al poder en la present legislatura municipal que serà també la del seu debut.

Però també se diu que la seva serà una estrena tutelada o sinó, assessorada des dels bastidors. No seria rar ja que, segons sentència es mussollet el PP no pot renunciar i suprimir d'un cop un dels seus valors culturals històrics.

***

Es mussollet diu que els resultats electorals no han estat massa fàcils de digerir per a algun candidat, i que fins i tot a la sessió d'investidura encara posava cara d'astorat. Segur que ell mai hauria pensat que seria el protagonista del conte de la lletera.

Unes aspiracions que arribaven fins al càrrec més alt, encara que fos en funcions i temporalment, es concretaren per art i part dels vots en un credencial de regidor de l'oposició. De poc li serví estar ben dotat per comandar. De totes maneres li col·locaren una medalla, i una condecoració o una medalla penjada és una cosa important, com bé sap el mussollet.

***

Pedra de la discòrdia habemus. Per inaugurar l'estiu el president del Club Nàutic de s'Estanyol i els seus atlàteres varen tenir la gran idea de col·locar la primera pedra de les polèmiques i criticades obres d'ampliació del port esportiu.

Un acte triomfal automontat per rebre els aplaudiments i les estretes de mà dels seus incondicionals. Les protestes dels veïns estaven anunciades però eren un risc mínim i només un preu a pagar a canvi de convèncer els possibles compradors d'un lloc d'amarrament. Preparar la beurada és allò principal, sempre arriba qualque passarell. ♦

FUNERÀRIA

Nostra Senyora de Lluc
A. SASTRE

C/ Revella 9 i 11.
Tel. 62 01 46 (Santa Maria)

El Sr. Sastre de Santa Maria, gerent de la Funerària Ntra. Sra. de Lluc, ha nomenat un representant per atendre qualsevol servei funerari, per informar sobre els preus, per poder concertar el servei que es desitgi amb antelació i per poder evitar qualsevol sorpresa.

El nostre representant atindrà serveis particulars i de la nostra Companyia d'assegurances les 24 hores.

C/ Ciutat, 127-1r. Tel. 66 18 62
(Llucmajor)

CAMISETES
XANDALLS

PLAÇA 18
serigrafia

PLAÇA ESPANYA, 18
07620 LLUCMAJOR (MALLORCA)
TELÉFON 66 04 22

Esports

Opinió

Va per tu, Miquel Mas

Joan Quintana

No es pot dir que les nostres primeres relacions fossin cordials, jo més bé diria que varen ser bastant tenses fins el punt que vaig comprar el cotxe en un altre establiment, sent de la mateixa marca que tu representes. Si no ho record malament, ocupaves aleshores la secretaria del CD Espanya i a la temporada següent, a falta de candidats i amb el club a punt de desaparèixer, vares ser nomenat president de la Gestoria del CD Espanya.

Sabia que el càrrec et vendria gros, fins i tot t'ho vaig dir: "això no és igual que dirigir un equip de futbol". Vares cometre els errors d'un principiant, era d'esperar, però dia a dia, mes rera mes, i any rera any, en aquests dos que has ocupat la presidència, has estat per a mi un dels millors mandataris que he conegut.

Quan alguns homes històrics del club, les "vaques sagrades", com els anomen sovint, et donaren l'esquena, vares saber mantenir l'entrenador al càrrec. Confiar en Joan Llompart i preferir equivocar-te amb les teves idees que no amb les dels altres ha estat, segons la meua opinió, un encert i la millor virtut que has tengut. Però en tens d'altres, de qualitat, mires les persones a la cara, no per damunt les espatlles com d'altres antecessors teus. Ets treballador i alhora senzill, dues qualitats difícils de trobar en un home.

En una paraula, que em sap greu que te n'hagis anat i no per mi, perquè com bé saps, jo no cobro de l'Espanya i tu no m'has convidat a sopar. És per totes les coses que ha perdut l'entitat amb la teua dimissió. Ara ja no ets un "peix gros", com et deia fent-te broma, ara ets, com has estat sempre, una gran persona.

Jo no puc fer-te cap homenatge ni la bajanada de regalar-te una placa, només confessar-te la meua gratitud i admiració i dedicar-te aquesta columna. Va per tu, Miquel Mas Alba. ♦

C.D. Espanya 1ª Preferent

No ha pogut ser

Joaquin

Foto: Quintana

Al final no ha pogut ser i l'Espanya, després d'una lligueta bastant irregular no ha pogut pujar de categoria, tot i que això no lleva mèrit a la bona temporada realitzada pels homes de Joan Llompart.

En aquesta informació, abans de vacances, tractarem de resumir els darrers tres partits d'aquesta lliga d'ascens a III Divisió.

Espanya, 1 - Portmany, 0

Espanya: Salvà (2), Mas (2), Tomàs (2), Cosme (1), Vicens (3), J. Clar (2), Ferretjans (2), Magaña (1), Bonet (2), Marín (2) i Felipe (2).

Canvis: A. Mut (1), per Felipe i Gelabert (1) per Cosme.

Comentari: Al minut 21, el forà Lluís va enviar un xut i la pilota fou tornada per la fusta. Aquesta va ser l'única pinzellada de qualitat del primer acte. A la continuació, les coses varen canviar, Marín va estrellar un cop de cap al pal i l'Espanya va jugar molt millor i va fer-se mereixedor dels dos punts aconseguits. El Portmany es va mostrar com un conjunt combatiu i amb molt d'ofi-

ci, i va demostrar que no és casualitat aquest primer lloc que ocupava en aquesta lliga d'ascens.

Espanya, 3 - Andratx, 1

Espanya: Salvà (2), Tomàs (2), Mas (2), Cosme (2), Vicens (2), J. Clar (2), Ferretjans (2), Magaña (2), Bonet (2), Marín (2) i Felipe (2).

Canvis: Romero (1) per Ferretjans, Lagüela (1) per Magaña i Almansa (1) per Bonet.

Gols: 1-0, m. 7, Magaña. 2-0, m. 44, Vicens. 2-1, m. 45, Domí i 3-1, m. 85, Magaña.

Comentari: Abans d'iniciar-se l'encontre, Biel Alemany va rebre un merescut homenatge, juntament amb el massatgista de l'Andratx, tots dos obsequiats amb la treta d'honor i plaques commemoratives per la seva intervenció al partit d'anada, d'aquesta mateixa lligueta, salvant la vida al jugador de l'Espanya Andreu Ginard.

L'Espanya va aconseguir d'imposar-se en un partit carregat d'emoció i de bon joc. La jugada clau va ser un llançament d'un penal per part del jugador andritxol Isi, en el minut 70, tan mal executat que va permetre que Salvà l'aturàs

35

SA FILOA

C/. MELIÀ, 3 - LLUCMAJOR

La Palmera

Histodiador Terrasa, 37
Teléfono 66 04 69
LLUCMAJOR (Mallorca)

Joan Llompart i Pere Fullana, excel·lents entrenadors i millors persones.

i privar el seu equip de l'empat.

Xilvar, 5 - Espanya, 4

Espanya: Salvà (2), Mas (2), Gelabert (3), Marín (2), Vicens (3), J. Clar (2), Ferretjans (2), Magaña (2), Bonet (3), Felipe (3) i Almansa (2).

Canvis: Romero (2) per Bonet i Tonete (2) per J. Clar.

Gols: 0-1, m. 6, Felipe. 0-2, m. 20, Bonet. 1-2, m. 28, Magaña (pp). 2-2, m. 31, Mas. 3-2, m. 34, Alcover. 3-3, m. 49, Vicens. 3-4, m. 54, Marín. 4-4, m. 75, Morro II i 5-4, m. 83, Mas.

Comentari: El Xilvar va aconseguir una treballada victòria davant l'Espanya en un partit on hagué molts gols, i molts d'ells, amb la col·laboració del vent que va regnar durant tot l'encontre.

Punt final

Després d'aquesta lliga

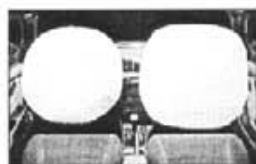
Aquests dos grups han quedat així:

GRUP A

Equip	Pts.	PJ	PG	PE	PP	GF	GC
Portmany	9	6	4	1	1	14	4
Xilvar	7	6	3	1	2	9	13
Espanya	5	6	2	1	3	9	9
Andratx	3	6	1	1	4	6	12

GRUP B

Equip	Pts.	PJ	PG	PE	PP	GF	GC
Esporles	9	6	3	3	00	8	4
Santanyí	8	6	3	2	1	6	4
Ferrieres	4	6	2	0	4	6	8
Alcúdia	3	6	1	1	4	5	9

El airbag para el conductor y el acompañante, ambos de gran tamaño, están disponibles como opción.

La seguridad es uno de los puntos fuertes del Baleno, que dispone de barras de protección lateral en las puertas.

El Baleno juega limpio con el medio ambiente. El sistema de aire acondicionado emplea un refrigerante que no daña el ozono. Además, la mayoría de las piezas de plástico son obtenidas a partir de resinas reciclables.

La estudiada posición y forma del habitáculo, facilita el acceso al interior del coche y ofrece un amplio espacio para los pasajeros. El salpicadero, orientado hacia el conductor, pone todos los mandos al alcance de su mano.

El diseño del Baleno ha sido creado con ayuda del ordenador. El resultado es un vehículo elegante, de líneas clásicas y avanzadas al mismo tiempo.

TALLERES AUTOS PONENT, S.L.

Ronda Ponent, s/n - Tel. 12 02 97 (Lluçmajor)

SUZUKI
SERVICIO OFICIAL

BENVINGUT A UNA CLASSE SUPERIOR

Dimissió del President Miquel Mas Isidro Martínez, candidat

Text i foto: Quintana Castell

-El passat 30 de juny va tenir lloc a la sala d'actes de l'Ajuntament l'Assemblea ordinària en què es va analitzar i es va fer balanç de la temporada recent acabada, es va informar de l'estat de comptes, que per cert té un superàvit de devers tres-centes mil pta i com a punt més important, va contemplar la dimissió de l'actual president i la formació de la nova junta gestora.

Dimissió de Miquel Mas

Ja hem dit, a la nostra opinió particular en una altra columna què pensàvem del president, tant com a persona i com a anar en silenci, tal com havia arribat, sense intentar agraviar ningú quan la veritat és que, a més de les raons personals que va al·legar, alguns directius l'han emprès a prendre aquesta decisió. Hi ha coses que no es poden aguantar i el bo de Miquel ha preferit callar i dimitir abans de combregar amb rodes de molí.

Nova Junta Gestora

Això de nova és un dir, perquè quan va haver dimitit el president, varen acceptar de formar part a la Junta Gestora els de sempre, és a dir: Pep Mòjer, com a president, el tresorer

Miquel Pons, el delegat del futbol base Antoni Cladera i l'insubstituïble D. Antoni Palou.

Un candidat, Isidro Martínez

L'emissora, ràdio "carrer", que en aquesta ciutat és la més escoltada puntava, com a futurs candidats a la presidència espanyista noms com Pere Puigserver, Joan Corbalán, Jaume Maimó, Antoni Vidal i Damià Paniza, entre d'altres. Però l'hora de la veritat va ser diferent i alguns toreros varen quedar a veure l'espectacle des de fora de la tanca. Al final, idò, un únic candidat, l'actual secretari espanyista, Isidro Martínez, un home castellano-parlant nou en aquesta tasca futbolística.

És bo aprendre les coses bones dels homes i indubtablement el dimitit president Miquel Mas les ha tingudes, entre elles, no servir-se del càrrec, sinó servir. Ser president de l'Espanya no ha de ser cap trampolín polític, l'amor als colors espanyistes ha d'estar per damunt de qualsevol ideologia. És un consell, si me l'accepta, que vull donar al candidat -en el moment d'escriure aquestes línies- Isidro Martínez. També esper que no sigui un home de palla i com a màxim mandatari sàpiga ocupar el seu lloc, amb democràcia.

Això d'"home de palla" i de "trampolín", és a dir, el significat que

Miquel Mas se'n va, com a president, en silenci però amb el cap ben alt.

tenen aquestes paraules, no me l'he inventat. L'emissora ràdio "carrer", com he dit abans, és la més escoltada en aquesta ciutat i un, gràcies a Déu, no és sord. ♦

37

Boutique

C/. Impremta, nº 1 - (Pas d'en Quint)
Tel (971) 72 40 98 - 07001 Palma de Mallorca

NOGUERA

DEL MOTOR I DE L'AUTOMÒBIL

Pedro Noguera Enseñat

AGENT OFICIAL

Taller autorizado

automòbils

piva motor s.a.

C/ Ripol, 30 - Tel. 66 22 13

Infantils C.D. Espanya

Subcampions de la Copa President

Gori, M. Sánchez i B. Pastor. Infantils C.D. Espanya

Jaume

Foto: C. Font

D'ençà de la nostra darrera informació, dos partits ens quedaven per comentar d'aquesta Copa President, en la qual els nostres Infantils, entrenats per Joan J. Riu, ajudat per Pedro, han quedat en segon lloc, després del Can Picafort.

El primer, jugat a Santanyí i amb la victòria de l'equip llucmajorer d'1-3. Els gols espanyistes foren marcats per Berrocal, B. Manresa i S. Canyelles. En aquest partit els Infantils del C.D. Espanya ja es proclamaven subcampions del grup.

El darrer partit es va jugar a Lluçmajor contra el cuer del grup. La Salle de Manacor, equip que ha encaixat 18 gols en dos partits per part del C.D. Espanya. A Lluçmajor, un resultat contundent: 8-0 amb gols de S. Canyelles (2), R. Ramos (2), R. Secilla, Genaro, Salvador i Tomeu Pastor.

Amb aquest resultat s'acaba la competició futbolística d'aquesta temporada i els nostres Infantils estan d'enhonra: tercers a la classificació general i segons en aquesta Copa President.

El propassat dimarts, dia 27 de juny es va celebrar, en un ambient lúdic, en encontre dels Infantils del C.D. Espanya contra els seus pares. Ni petits ni grans no tenguereu pietat i l'encontre va acabar (evidentment) en empat 3-3. Val a dir que va ser el "partit" més divertit de tota la temporada i bé ho va demostrar la quantitat de públic assistent.

Dijous, dia 29 de juny, els Infantils del CD Espanya celebraren aquesta copa president amb un sopar de companyonia on es repartiren trofeus i hi hagué sortejos, en un ambient totalment festiu. Els trofeus es concediren als jugadors següents: Màxim goleador, Sebastià Canyelles, millor jugador B. Manresa i trofeu a l'esportivitat a Juan B. Trujillo i Juanjo Torres. ♦

Tir de bassetja

B.F.

Foto: Jubert

Els passats dies 3 i 10 de juny, al polisportiu "Príncipes de España" es realitzaren les proves corresponents als campionats de Mallorca i de Balears de tir de fona, dins de la categoria de l'esport escolar.

De Lluçmajor es presentaren un bon grup de tiradors dels quals en el campionat de Mallorca destacaren en:

Joan Barceló, primer classificat (CP Rei Jaume III)

Jaume Quetglas, cinquè classificat (CP Rei Jaume III)

Bartomeu Martínez, setè classificat (Grup Mac de Torrent)

Daniel Jubert, desè classificat (CP Rei Jaume III)

Al campionat de Balears, les classificacions dels llucmajorers foren aquestes:

Joan Barceló, 2n (CP Rei Jaume III)

Jaume Quetglas, 5è (CP Rei Jaume III)

Daniel Jubert, 7è (CP Rei Jaume III)

Bartomeu Martínez, 9è (Grup Mac de Torrent)

La tasca duïta a terme pels entrenadors Tomàs Cantallops, Miquel Cantallops i Maties Noguera, juntament amb l'interès i esforç que hi han posat un bon nombre d'escolars han fet possible que s'hagin aconseguit tan bons resultats.

Tir de fona amb pedres

Al moment de tancar l'edició, Joan Barceló ha participat al campionat de tir de fona a Inca i ha aconseguit el 3r lloc.

El passat diumenge, dia 2 de juliol, el mateix tirador, Joan Barceló ha estat el vencedor (1r) a Campanet. Des d'aquestes planes donam l'enhonra a aquest tirador així com als seus companys. ♦

Restaurant

Gran Via

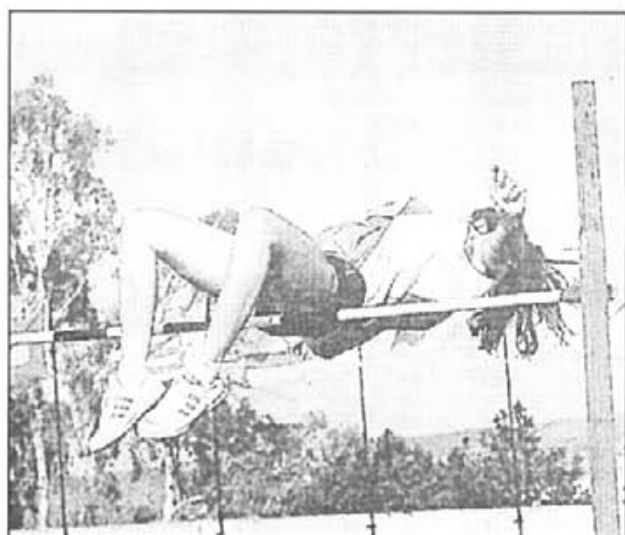
Noces - Banquets - Comunion
i Bateigs

Informació: Tel. 66 03 17- LLUCMAJOR

Catalina Oliver i Agustina Manresa, l'èxit com a bandera

Catalina Oliver Tomàs

Agustina Manresa Mayol

J.Q.
Fotos: Quintana

Les dues atletes llucmajoreres han tornat a brillar amb llum pròpia en aquesta darrera competició, tant a nivell provincial com nacional. Naturalment ens referim a Agustina Manresa i a Catalina Oliver, fins i tot totes dues ja han participat en una competició europea. I és curiós, de l'únic esport que actualment tenim campiona i subcampiona d'Espanya i participants en criteriums internacionals, no tenim, tan sols, una simple pista atlètica.

Catalina Oliver

La velocista llucmajorera del Club Atletisme Mallorca, Catalina Oliver ha aconseguit el triomf a la prova de 400 m. llsos al Criterium Nacional, campionat oficios nacional per a atletes nascudes l'any 78, celebrat a Sòria el passat 11 de juny.

La major de les germanes Oliver va guanyar amb autoritat a la final dels 400 m. llsos, com hem dit, amb un registre de 57 segons, 3 dècimes, la qual cosa li dona plaça per prendre part com a

membre de la selecció espanyola a l'Olimpíada Europea de la joventut que s'ha de disputar entre els 9 i 15 de juliol a la localitat britànica de Bath, prop de Londres.

Agustina Manresa

A més d'Oliver, la representació llucmajorera es va compondre, en aquest mateix campionat de Sòria, d'Agustina Manresa, del club Atletisme Inca, que va aconseguir el tercer lloc a la prova de salt d'alçada en superar el llistó col·locat en 1'62 metres.

Però no acaben aquí els èxits d'A. Manresa perquè, com a notícia d'última hora, ens acaba d'arribar, de Castelló, que en aquesta localitat s'han celebrat els dies 1 i 2 de juliol els campionats d'Espanya Júnior on la llucmajorera ha aconseguit medalla de plata amb un salt d'1'71 m. empatant la segona plaça a causa de la diferència de salts nuls.

Aquest èxit ha permès que Agustina Manresa fos seleccionada per prendre part a l'encontre internacional, Espanya - Rússia - Itàlia - Austràlia que se celebrarà a la localitat italiana d'Udine. ♦

39

CENTRE DE PREPARACIÓ AL PART

Catalina Serra Calafat
(Comare)

**També hi ha servei de
massatges terapèutics**

Cl. Rigo, 73 - Tel. 66 24 90

PERRUQUERIA

Fina

C/. d'Es Vall, 49

Tel. 66 11 58

Pesca

Manila

Foto: Axiu Club Nàutic s'Estanyol
(Gentilesa de la Junta Directiva)

Amb motiu de les tradicionals festes del Club Nàutic de s'Estanyol, el passat divendres dia 30 de juny, es va celebrar la Pescada de Calamars per parelles, la classificació de la qual és aquesta:

1r. Embarcació MOIRA (A. Giménez - M. Villalonga). 17 peces: 3.145 kg.

2n Embarcació ES FUSTE (B. Rigo - J. Fuster). 10 peces: 1.800 kg.

3r Embarcació CATALINA MARIA (A. Martorell - J. Tur). 10 peces: 1.710 kg.

4t Embarcació JAYLIN (J. Tomàs - C. Ribas). 8 peces: 1.025 kg.

PEÇA MAJOR: Embarcació ES FUSTE (B. Rigo)

Es classificaren 10 embarcacions.

El dissabte, dia 1 de juliol, es va celebrar la Pescada de Volantí, de les embarcacions per tripletes, la classificació de la qual és la següent:

1r Embarcació MOIRA (A. Giménez - Joana M. Simó - M. Villalonga). 6.510 kg.

2n Embarcació JAYILIN (J. Tomàs - J. Diaz - G. Fortesa). 5.645 kg.

3r Embarcació FRABER (F. Tomàs - B. Vidal - M. Nicolau). 4.245 kg.

4t Embarcació MAENTA (J. Barber - Joan A. Barber - Ll. Piña). 4.050 kg.

La peça major va correspondre a l'embarcació MAENTA, de J. Barber, amb una morruda de 405 grams. Es classificaren 15 embarcacions i el peix capturat va pesar 43 kg.

Després es va procedir a la neteja del peix capturat, per les dones dels socis del Club, com es pot veure a la fotografia adjunta. Els actes acabaren amb un sopar de companyonia i l'entrega de trofeus. ♦

40

BAR - CAFETERIA

CAN LAMPINO

- Menús casolans diaris
- Gran variació de plats combinats
- Pizzes casolanes fetes al moment
- Tapes variades
- Carn a la brasa
- Terrassa amb jardí

C/ de Gràcia, 59 (Llucmajor)

MAPFRE

PROJECTE OFICINES '95

SI VOSTÈ VOL

- Ser el nostre delegat i dirigir una de les nostres oficines

POT ACONSEQUIR-HO SI

- Posseeix un nivell cultural mitjà-alt
- És major de 23 anys
- És resident a Llucmajor
- Desitja resoldre econòmicament el seu futur

PERQUÈ A MAPFRE INICIAM

- Persones amb ambició, desig de superació i capacitat comercial

REMUNERACIÓ: durant el període de formació 1er any, subvenció + comissions

EL PONT CAP AL SEU FUTUR PROFESSIONAL

Concerti l'entrevista amb la Sra. EVA
de 9 a 13'30 h. i de 16 a 19'30 h.
Tel.: 41 34 12

Entre noltros

Naixements

-Miquel Vidal i Borràs, fill de Miquel i Francesca nasqué el 2-6-95

-Marc Sánchez Torres, fill de Miquel Àngel i Isabel nasqué el 2-6-95.

-Joana-Maria López i Cifre, fill de Josep i Joana nasqué el 4-6-95.

-Maria Garcias i Ramon, filla de Maciàs i Ferranda-Maria nasqué el 6-6-95.

-Aina Huguet i Torres, filla de Joan-Carles i Cristina es casaren el 7-6-95.

-Miquel Comas i Adrover, fill de Joan i Antònia-Maria nasqué el 7-6-95.

-Helena Alcalde i Casino, filla de Ricard i Maria del Carme nasqué el 8-6-95.

-Antoni Rodríguez i Garcia, fill de Jaume i Francesca nasqué el 12-6-95.

Matrimonis

Nota de la Redacció.- Allà on deia Jesús Herrera López i Andreu Sánchez Tejero es casaren el 6-5-95... havia de dir Jesús Herrera i Andrevà Sánchez.

-Francesc Gázquez Rodríguez i Kathy Lucienne Robert Van Kerkhove es casaren el 27-5-95 a l'església de Ntra. Sra. de Gràcia.

-Joan Garau Vidal i Antònia Crespi Garcias es casaren el 8-4-95 a l'església de Ntra. Sra. de Gràcia.

-Baltasar Pons Viñas i Francesca Duran Rigo es casaren el 27-5-95 a l'església de Sant Bonaventura.

-Joan-Antoni Garrido Conejero i Angela-Maria Martí Borràs es casaren el 30-5-95 a l'església de Ntra. Sra. de Gràcia.

-Gregori Molina Judici i Maria del Mar Paredes Carmona es casaren el 24-5-95 a l'església de la Lactància.

-Diego Abinaretta Ferrer i Rosa Fuentes Sánchez es casaren el 29-6-95 al Jutjat de Pau.

-Lluís Garrocho Benítez i Milagros Blázquez García es casaren el 10-6-95 a l'església de Ntra Sra. de Gràcia.

Defuncions

-Jaume Deyà i Martí morí el 5-6-95 als 73 anys.

-Suen Haschick morí el 6-6-95 als 22 anys.

-Joan-Miquel Añino i Serano morí el 18-6-95 als 74 anys.

-Margalida Salvà i Rubí morí el 27-6-95 als 81 anys.

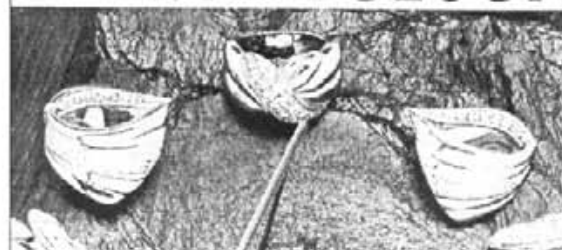
-Bernat Garau i Salvà morí el 21-6-95 als 83 anys.

-Margalida Vidal i Ballesster morí el 23-6-95 als 80 anys.

-Francesca-Ana Salvà i Mulet morí el 25-6-95 als 96 anys.

-Joan Salvà i Ballester morí el 29-6-95 als 84 anys. ♦

EL QUE VULGUI

A L'INSTANT

Al mateix comerç

"SA NOSTRA"
CAIXA DE BALEARS

41

Restaurant

"AL SEU GUST"

CHEF: PED MARTÍNEZ

LOCAL CLIMATITZAT

TANCAT ELS DILLUNS

C/. NICOLAU TABERNER, CANTONADA
PASSEIG JAUME III. TEL. 12 03 12

FOTO CLAR

Perfumeria

Reportatges, Fotes d'Estudi, Carnet... i una extensa gamma de productes de perfumeria

- OFERTES EN CAMERES FOTOGRÀFQUES
- VENDA DE CARRETS

Carrer Nou, 8 - Tel. 66 06 32 - Lluçmaior

Sopa de lletres

12 Coses que destrueix el Foc

T	A	Y	Z	I	A	A	R	E	M	S	I	R	U	T
Y	V	I	F	A	S	S	A	T	F	A	R	H	A	B
A	T	A	N	I	A	B	T	A	R	E	F	O	E	P
Y	P	U	E	G	G	P	I	M	R	I	Q	B	D	A
A	A	Y	S	U	R	A	G	E	C	B	N	P	I	C
F	I	I	E	A	E	T	M	T	N	E	M	B	A	R
O	S	T	M	I	B	R	M	S	G	H	F	O	S	O
T	A	P	A	O	J	I	C	I	A	U	D	N	T	C
O	T	J	O	G	N	M	X	S	H	B	A	O	R	S
B	G	Q	B	R	M	O	X	O	V	C	T	D	F	E
Z	E	I	U	V	A	N	C	C	S	R	F	V	A	R
G	V	R	H	Z	C	I	R	E	C	A	R	O	L	F
S	B	E	A	G	E	R	D	S	E	E	D	T	A	A

Solució del mes passat

-Bolix
-Bou
-Tremall
-Atet
-Ganguil

-Almadrava
-Llampuguera
-Sardinal
-Borraxina
-Solta.

-Aquest elevadíssim desnivell entre la voravia i la calçada, ja ha estat motiu que una persona major es lesionàs a causa d'una caiguda.

Si s'elevàs el paviment de la calçada, a més de minvar l'escaló, es podria aconseguir que els dies de pluja aquest lloc no es convertís en un vertader embassament. ♦

OFERTAS RENAULT. NO PENSARAS EN OTRA COSA.

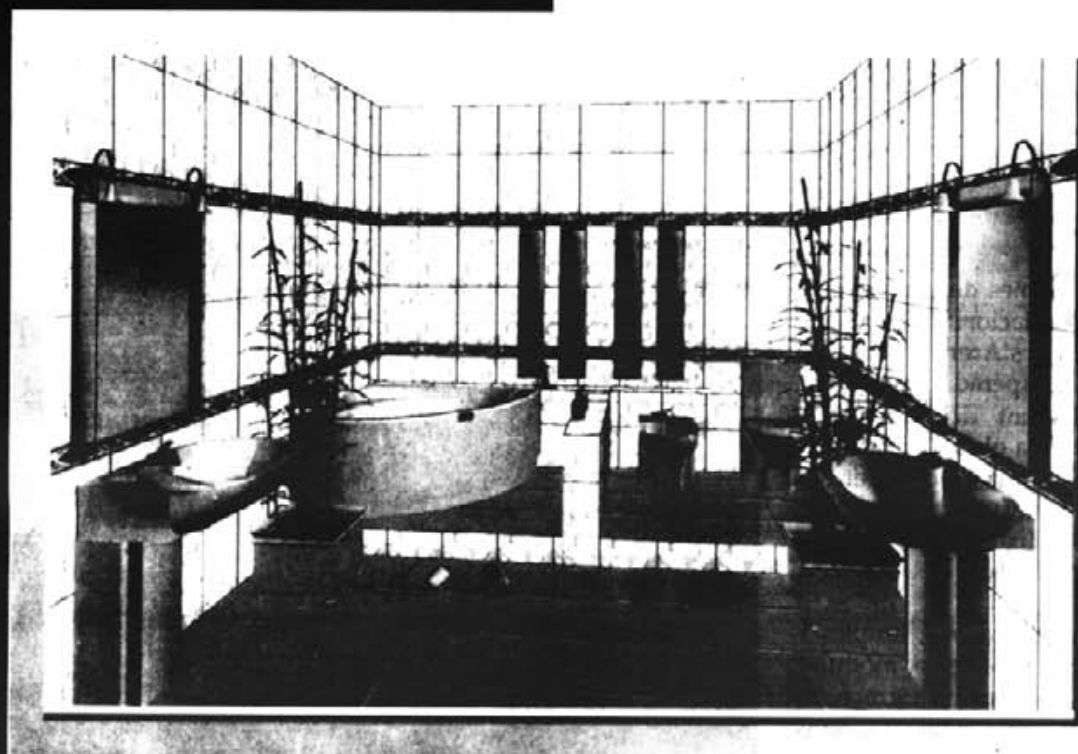

RENAULT

BARTOMEU JAUME NADAL, S.A.

Ronda Migjorn, s/n - Tels. 66 01 40 i 66 00

Com és la cambra de
bany dels seus somnis?

**Vegeu-la ara
a tot color.**

Roca

DIBA DISSENY
INTREGRAL DEL BANY

Avui mateix, gràcies
al nostre ordinador
podreu veure a
MASSANELLA la

vostra nova cambra de bany ROCA.

A tot color i en tres dimensions sense que
no hi manqui cap detall: banyera,
sanitaris, revestiments ceràmics, aixetes,
complements... Tot tal com ho havíeu
somniat i sense començar les obres.
Veniu a MASSANELLA i deixau de
somniar.

MASSANELLA

Ctra. Valldemosa, 44 - Tel. 75 03 45

SEAT

Rubí Automòviles Llucmajor, S.L.

TÚ TAMBIÉN QUERRÁS ENSEÑAR TU NUEVO SEAT CORDOBA.

Ctra. Arenal s/n - Tel. 66 02 34 - 66 16 18

AUTO-ELECTRIC
Barceló
S.L.

Ronda del Ponent, 26 - Tel. 66 01 70 (LLUCMAJOR)
MUNTATGE I REPARACIÓ D'AIRE CONDICIONAT

